

ÖNCE VATAN PARTİSİ

EŒit,

Hak, Adalet, Sevgi,

Saygı, HoŒgörü Ve

Kalkınma İçin!

ÖNCE VATAN

ÖNCE VATAN PARTİSİ

PARTİ TÜZÜĞÜ

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ, GAYE

KURULUŞ

MADDE 1 – Önce Vatan Partisi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu ve ilgili diğer mevzuata göre faaliyet göstermek üzere kurulmuş bir siyasi partidir.

Önce Vatan Partisinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Kısaltılmış adı "ÖVP", özel işareti ise kırmızı zeminli bir Türkiye haritada önce vatan yazısı üzerinde tırmanan bir karıncadır."

GAYE

MADDE 2- ÖNCE VATAN PARTİSİ; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, TBMM tarafından onaylanmış uluslararası belgeler, Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat çerçevesinde, Tüzüğü ve Programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir partidir.

MADDE 3 - ÖNCE VATAN PARTİSİNİN BENİMSEDİĞİ İLKELER;

MADDE3.1- Milli ve manevi değerleri ile tarihi ve kültürel zenginliklere sahip çıkmak,

MADDE3.2- Devletin, bir bütünlük içerisinde olup ülkesi ve milletiyle bölünmezliğini korumak,

MADDE3.3-İnançlı, manevi değerlerine sahip çıkan ve geçmişini kendisine rehber edip bu çizgide çalışmak,

MADDE3.4-Ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas kabul ederek çalışmak,

MADDE3.5-Piyasa ekonomisinin, tüm kurum ve kurallarıyla tesisini amaçlayarak çalışmak,

MADDE3.6-Devletin ekonomi içindeki rolünü, düzenleyici ve gözetici fonksiyonları ile tanımlayarak bu doğrultuda çalışmak,

MADDE3.7- Gelir dağılımındaki dengesizliği ve işsizliği, ülkemizin en önemli sosyoekonomik sorunu olarak görmekte ve bunun düzeltilmesini hedefleyerek çalışmak,

MADDE3.8- Küreselleşmenin meydana getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve beraberinde getirdiği olumsuzluklardan korunmak amacıyla gereken yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini savunarak çalışmak,

MADDE3.9-Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet seviyesine ulaşmak ve kendisini örnek olarak daha gelişmiş, ilerlemiş bir Türkiye oluşturmayı hedefleyerek çalışmak,

MADDE3.10-Birey- devlet ilişkilerinde, demokratik toplum olmanın gereklerine uygun düşmeyen yaklaşımları ve her türlü ayırimcılığı reddederek çalışmak,

MADDE3.11- İnsanın, insanca yaşamasının yöntemi olan sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesine özel önem vererek çalışmak,

MADDE3.12- Her insanı mukaddes bir varlık ve emanet olarak kucaklamak ve onların gönlünü, sevgisini ve saygısını kazanmak suretiyle bir gönül seferberliği anlayışı içerisinde hedefine ulaşmak için çalışmak,

MADDE3.13- Yurt ve dünya barışına katkı sağlamayı vicdani bir sorumluluk olarak kabul ederek çalışmak,

MADDE3.14-TÜRKİYE CUMHURİYETİ içerisindeki her bir kişiye ırk, cinsiyet, yaş, meslek v.b. unsurlarda ayırım gözetmeksizin aynı hizmeti, aynı hakkı, aynı kuralları sunarak

GELİŐEN, YÜKSELEN, BAŞARILI, REFAH DÜZEYİ YÜKSEK, HUZUR İÇERİSİNDE BİR TÜRKİYEDE YAŐAMAYI SAĞLAMAK.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ ÜYELİĞİ

PARTİ ÜYELİĞİ

ÜYE OLMANIN ŞARTLARI

MADDE 4- ÖNVE VATAN PARTİSİNE;

MADDE4.1- Tüzükte yer alan temel amaç, hedef, değer ve ilkeleri benimsemiş,

MADDE4.2- Üye Giriş Beyannamesini imzalayarak Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini belgelemiş,

MADDE4.3- Medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip ve 18 yaşını doldurmuş,

MADDE4.4- Bir başka parti üyesi olmayan ve bu tüzükte belirtilen üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, her Türk vatandaşı üye olabilir.

ÜYELİĞE KABUL VE KAYIT

MADDE 5- ÖNCE VATAN Partisine üye olmak isteyen kişi, en az iki parti üyesinin olumlu görüşünün de yer aldığı üye giriş beyannamesini, kanuni ikametgâhının bulunduğu ilçe yönetim kuruluna alındı belgesi karşılığında teslim eder.

Elektronik posta aracılığıyla düzenlenen giriş beyannamesi ile üyelik müracaatı yapılması durumunda, bu müracaat beyannameye eklenmesi gereken belgelerin ibrazını müteakip değerlendirmeye alınır.

İlçe yönetim kurulu, isteklinin partiye alınmasında tüzük hükümlerine göre mâni bir hâl bulunup bulunmadığını inceleyerek 15 gün içinde kararını verir.

Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kaydedilerek, durum üye numarası ile birlikte ilgiliye 10 gün içinde yazılı olarak veya elektronik posta ile bildirilir.

Başvurunun uygun görülmemesi durumunda ise, üyeliğe kabul edilmeme kararı 10 gün içinde ilgili kişiye yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu üyeliğe kabul edilmeme bildiriminde gerekçe belirtmek mecburiyetinde değildir.

Üyelik müracaatı kabul edilmeyen kişi isterse kararın kendisine tebliğinden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilir. 15 gün içinde karara bağlanmamış adayın üyelik talebi reddedilmiş sayılır. Üye olma başvuruları hakkında 15 gün içinde karar alınmaması nedeniyle üyelik talebi reddedilmiş sayılanlar, 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilirler.

İl yönetim kurulu itirazları inceleyerek 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar kesindir. Üyelik kaydı sadece ikamet edilen ilçe teşkilâtına yaptırılabilir. Üyenin kanuni ikametgâhı değişmedikçe bir başka ilçeye üyelik kaydının naklini isteyemez.

GENEL MERKEZCE ÜYELİĞE KABUL

MADDE 6 – ÖNCE VATAN Partisine girmek isteyen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve büyükşehir belediye başkanlarının parti üyeliğine kabullerinde Başkanlık Divanı yetkilidir. Ayrıca Başkanlık Divanı, partiye üye kaydedilmesinde yarar gördüğü kişileri de üye kaydedebilir. Bu şekilde üyeliğe kabul edilenlerin üye giriş beyannameleri en geç bir ay içinde ikametgâhlarının bulunduğu ilçe teşkilâtlarına gönderilir.

YENİDEN ÜYELİĞE KABUL

MADDE 7- ÖNCE VATAN Partisi üyeliğinden herhangi bir sebeple ayrılmış olanların yeniden parti üyeliğine kabulü ilçe yönetim kurulunun teklifi ve il yönetim kurulunun kararı ile yapılır. İl yönetim kurulu kararı kesindir. Parti üyeliğinden ayrılmış olan Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile büyükşehir belediye başkanları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin tekrar partiye kabullerinde Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

ÜYE KAYIT İŞLEMİ

MADDE 8- Parti üyeliğine kabul edilenlerin adı ve soyadı, vatandaşlık numarası, doğum yeri ve tarihi, öğrenim durumu, mesleği veya sanatı, ikametgâhı ve iletişim bilgileri, köy ve mahalle esasına göre düzenlenmiş üye kayıt defterine kaydedilir.

Üye giriş beyannamelerinin düzenlenmesi ve saklanması, üye kayıt defterinin tutulması, üye bildirim formlarının Genel Merkez ve Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gibi kayıt ve kabul ile üyeliğin sona ermesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca hazırlanacak bir yönetmenlikle düzenlenir.

ÜYE KAYITLARININ İPTALİ VE YENİLENMESİ

MADDE 9- Merkez Yönetim Kurulu; eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına uygun şekilde gerek gördüğü hallerde ve yerlerde üye kayıtlarının iptaline ve yeniden yazımına karar verebilir.

PARTİ ÜYELİĞİNİN SAĞLADIĞI HAKLAR

MADDE 10- Parti üyeleri;

MADDE10.1- Her türlü parti faaliyetine katılma, düşünce ve dileklerini bildirme,

MADDE10.2- Üye kayıt tarihinden itibaren üç ay geçmiş olması şartıyla, kongre delegeliği ile yönetim ve disiplin kurulu başkan ve üyeliği dahil her türlü görev için seçme, seçilme ve seçildiği takdirde görev alma,

MADDE10.3- Genel ve mahalli seçimlerde aday yoklamasına katılma, seçtikleri takdirde parti listelerine girme,

MADDE10.4- Parti program ve tüzüğünün uygulanması ile ilgili görüşlerini kademe esasına riayetle parti teşkilât ve görevlilerine yazılı ve sözlü olarak duyurma haklarına sahiptirler.

PARTİ ÜYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

MADDE 11- Parti üyeleri;

MADDE11.1- Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı ve ahlâk kurallarına uygun olarak partinin dayandığı fikir ve idealleri paylaşmayı, parti tüzük ve programındaki ilke ve esaslara göre birlik ve beraberlik içinde çalışmayı,

MADDE11.2- Partinin yetkili kurullarınca alınacak kararlara uymayı, verilecek görevleri kabul etmeyi, parti faaliyetlerinde kademe esasına ve disiplin hükümlerine riayet etmeyi,

MADDE11.3- Partinin amacını, ilkelerini, politikalarını ve görüşlerini benimsemeyi ve yaymayı,

MADDE11.4- Seçimlerde parti adaylarına oy vermeyi ve onların kazanması için güçleri nispetinde çalışmayı,

MADDE11.5- Parti içinde ve dışında partinin amaç, ilke ve politikalarına aykırı fiiller ile huzuru, birlik ve beraberliği zedeleyecek ifade, tavır ve davranışlardan kaçınmayı, beyan ve açıkça kabul etmiş sayılırlar.

PARTİ ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ VE KAYIT SİLME

MADDE 12- Parti üyeliği;

MADDE12.1- İstifa,

MADDE12.2- Ölüm,

MADDE12.3-Başka bir partiye üyelik başvurusunda bulunma veya üye olma, mahalli idare ya da milletvekilliği seçimlerinde bir başka partiye adaylık başvurusunda bulunma veya aday olma ile,

MADDE12.4- Siyasi Partiler Kanunu ve bu Tüzük uyarınca yetkili mercilerin verecekleri karar üzerine kayıt silinmesi,

MADDE12.5- Tüzükte belirtilen üye olma şartlarının kaybedilmesi, hallerinde sona erer.

Partiye üye kaydedilenlerden üye olmasına engel bir halinin bulunduğu veya üyelik vasfını kaybettiği sonradan anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer ve üyelik kayıtları silinir.

İlçe yönetim kurulu, üyelikten ayrılmayı gerektiren kanuni mecburiyet hâlleri saklı kalmak kaydıyla partiden ayrıldığını bağlı bulunduğu ilçe başkanlığına şahsen, yazılı olarak, faks veya elektronik ileti ve benzeri yöntemler ile bildiren veya başka bir partiye kaydolduğu anlaşılan üyenin kaydını alacağı karar ile siler.

Bu maddenin (c) bendinde belirtilen sebeplerle kaydının silinmesine karar verilen üyeye, bu karar 5 gün içerisinde tebliğ edilir. İlgilinin tebliğden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itiraz hakkı vardır. İl yönetim kurulu 15 gün içerisinde kararını verir ve ilgiliye tebliğ eder. Bu karar kesindir.

Partiye üye kaydedilen kişinin, üye olmasına engel bir hâlinin veya üyelik vasıflarını kaybettiğine dair bilgi edinilmesi halinde, ilçe yönetim kurulu bu bilgiyi edindiği günden itibaren

10 gün içinde araştırmasını yapar, ilgiliyi dinler ve hazırladığı dosyayı kendi kanaati ile birlikte il yönetim kuruluna gönderir.

İl yönetim kurulunun 10 gün içinde vereceği karar kesindir.

Kaydı silinen üyenin istifası ile ilgili işleme esas belgeleri özel bir dosyada saklanır. Üye kayıt defteri ve giriş beyannamesine silme durumu şerh edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLAT YAPISI

PARTİ TEŞKİLAT YAPISI

TEŞKİLAT BİRİMLERİ

MADDE 13- Parti; ana teşkilât birimleri ile yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilciliklerinden meydana gelir.

I. ANA BİRİMLER

A. BELDE TEŞKİLATI

- 1.) Belde Kongresi
- 2.) Belde Başkanı
- 3.) Belde Yürütme Kurulu

B. İLÇE TEŞKİLATI

- 1.) İlçe Kongresi
- 2.) İlçe Başkanı
- 3.) İlçe Yürütme Kurulu
- 4.) İlçe Yönetim Kurulu

C. İL TEŞKİLATI

- 1.) İl Kongresi
- 2.) İl Başkanı
- 3.) İl Yürütme Kurulu
- 4.) İl Yönetim Kurulu

D. GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

1. Büyük Kongre
2. Genel Başkan
3. Başkanlık Divanı
4. Merkez Yürütme Kurulu
5. Merkez Karar Yönetim Kurulu
6. Yüksek Disiplin Kurulu
7. Parti Meclisi
8. Yardımcı Kurulu ve Komisyonlar

E. PARTİ GRUBU

1. TBMM Grubu
2. İl Genel Meclisi Grubu
3. Belediye Meclisi Grubu
4. Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Bölgesi Temsilci ve Kurulları

II. YAN KURULUŞLAR

- A. KADIN KOLLARI
- B. GENÇLİK KOLLARI
- C. DİĞER YAN KURULUŞLAR

III. YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER

TEŞKİLÂT BİRİM MERKEZLERİ

MADDE 14 - Parti Genel Merkez Teşkilâtı Ankara İl Merkezi'nde, il ve ilçe teşkilâtları ilgili il ve ilçe merkezlerinde, belde teşkilâtları ise il ve ilçe merkezleri hariç olmak üzere belediye teşkilâtı olan yerlerde kurulur.

YAN KURULUŞLAR

MADDE 15- Kadın Kolları ve Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu kararı ile; merkezi Ankara'da olmak üzere il, ilçe ve beldelerde kurulabilir. Kadın ve gençlik kollarının teşkilâtları ile teşkilât kademelerinde yer alacak organların görev yetki ve sorumlulukları ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

YARDIMCI KURUL VE KOMİSYONLAR

MADDE 16- Parti Tüzük ve Programı'nda yer alan amaç, ilke, hedef ve politikaları geliştirmek, yaymak ve tanıtmak, propaganda usul ve esaslarını belirlemek, dünya ve Türkiye meseleleri ile ilgili araştırma ve değerlendirmeler yapmak, parti üyelerinin eğitimini temin etmek ve Türkiye'nin meselelerine çözüm üretecek kadrolar yetiştirmek üzere Genel Merkezde; Araştırma, Strateji Geliştirme ve Değerlendirme Merkezi

(ARGE), Parti Hizmet İçi Eğitim Merkezi (Parti Okulu) ve Siyaset ve Liderlik Okulu Merkez Karar Yönetim Kurulu kararı ile kurulabilir. Genel Başkan kararıyla Genel Merkezde “Genel Başkan Başdanışmanlığı ve Danışmanlığı”, “Parti Müfettişliği”, “Siyasi Etik Kurulu” ve “Çalışma Grupları” da oluşturulabilir.

Genel Başkan Danışmanlığı, Parti Müfettişliği, Siyasi Etik Kurulu, Çalışma Grupları Genel Başkan veya görevlendireceği bir divan üyesine bağlı faaliyet yürütürler. Genel Başkan Başdanışmanı direk genel başkana bağlı faaliyet yürütür.

Ayrıca il ve ilçe teşkilatlarında çeşitli konularda araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere Merkez Yürütme Kurulu kararı ile çalışma grupları kurulabilir.

Bunların dışında da, Genel Merkez ve diğer teşkilât birimlerinde partinin amacına uygun olarak gerekli görülmesi halinde araştırma ve danışma amaçlı ihtiyari kurullar Merkez Karar Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulabilir.

Kurulacak birimlerin teşkili, çalışma şekli, görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelerinin sayısı düzenlenecek yönetmeliklerle belirlenir.

YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER

MADDE 17- Yurt dışı temsilcilikler, ilgili ülke mevzuatı da dikkate alınarak Genel Başkan'ın teklifi ve Merkez Karar Yönetim Kurulunun kararı ile Tüzüğe ek listede belirtilen yerlerde kurulabilir.

Yurt dışı temsilciliklerinin kuruluşu ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MÜŞTEREK HÜKÜM

MADDE 18- Yardımcı kuruluşların, yan kuruluşların ve yurtdışı temsilciliklerin seçim işlemlerinde özel bir düzenlemenin yapılmadığı hallerde bu Tüzüğün seçim hükümleri uygulanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TAŞRA TEŞKİLATLARI

BELDE TEŞKİLATI

BELDE KONGRESİ

MADDE 19- Belde teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan Belde kongresi seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. Üç yıldan az, dört yıldan fazla olmayan bir sürede ve ilçe kongresinden önce uygun bir zamanda yapılır. Belde Kongre tarihini İlçe Yönetim Kurulu karar alır. Nüfusu 5000'den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Belde Kongresinde 1 başkan ve 6 yürütme kurulu üyesi olmak üzere 7 asil ve 7 yedek Yürütme Kurulu üyesi seçilir.

Belde Kongresi Delegeleri

MADDE 20- Nüfusu 5000'den fazla olan Beldelerde tabii delegeler; Belde başkanı, Belde belediye başkanı, Belde belediye meclis üyeleri, ilçe başkanı, İlçe Belediye başkanı ve İl başkanı veya il başkanının yetki verdiği İl Yürütme Kurulu üyesi ve Avrasya Gençlik Hareketi Belde Başkanı. Seçilmiş delege sayısı 80 kişidir. Belde kongresi öncesinde her mahalle ve köyde kapalı oylamayla Belde kongre delegesi seçimi yapılır. Kongre delege adaylığı seçimlerini İlçe başkanı tarafından görevlendirilen İlçe Yürütme Kurulu üyesi takip ve başkanlık eder. Belde kongresi adaylık seçimleri aynı tarih ve mekanda veya en fazla 5 gün içerisinde başlayıp bitecek farklı mekanlarda yapılabilir. Her sandığa Kongre delege adaylık seçimlerine başkanlık eden İlçe Yürütme Kurulu üyesi tarafında müfettiş atanır. Belde kongre delege adayları partimize üye olmak şartıyla belde başkanlığına başvuru yaparak kongre delege adayı olabilir. Kapalı oylamayla sandıktan en fazla oy alan üye Belde kongre delegesi olur. Mahalle ve Köy belde delege adaylığındaki kapalı oylamada belirli oy sayısı aranmaz. Mahalle ve Köylerde yapılacak kongre delege adaylığı seçimlerinde her mahalle ve köy için en az 7 kişinin katılması şartı aranır. Mahalle ve Köylerde sadece bir sandık kurulur. Belde üye sayısı 80'i geçmiyorsa tüm üyeler oy kullanır.

BELDE BAŞKANI

MADDE 21- Belde başkanı; belge kongresi tarafından gizli oylamayla tek derecede seçilir. Partinin Belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve Belde teşkilatını temsil eder. Partinin İlçe ve İl Genişletilmiş Divanlarına katılır.

Belde Başkanının Düşmesi Halinde İç Seçim

MADDE 22- Belde başkanının çeşitli sebeplerle görevden düşmesi halinde Olağan veya Olağanüstü Kongreye kadar yerine Belde yürütme kurulu asil ve yedek üyelerinden biri seçilir. Başkanlık boşaldıktan en geç 15 gün içerisinde 6 asil yürütme kurulu üyesi, 7 yedek yürütme kurulu üyesi, İlçe başkanı ve ilçeden sorumlu İlçe yürütme kurulu üyesi olmak üzere 15 kişi tarafından kapalı oylamayla seçilir. Belde başkanıyla beraber en fazla 4 yürütme kurulu üyesi çeşitli sebeplerle görevinden düşerse İlç seçim yapılır. Sırasıyla Yedek Yürütme Kurulu üyeleri asil üyelerin yerine getirilir.

BELDE YÜRÜTME KURULU

MADDE 23- Belde Yürütme Kurulu, Belde kongresinde kapalı ve gizli oylamayla seçilir. Belde Yürütme Kurulu, Belde başkanı dahil 7 asil Yürütme Kurulu Üyesinden oluşur. Yürütme kurulu birimleri; Teşkilat, Halkla İlişkiler, Medya Tanıtım, Mahalli İdareler, Seçim İşleri ve sekreterlik birimlerinden oluşur.

Belde Yürütme Kurulunun düşmesi halinde

MADDE 24- Belde Yürütme Kurulu üyelerinin tamamının çeşitli sebeplerden dolayı görevden düşmeleri halinde en geç 3 iş gününde yedek yürütme kurulu üyelerinin en az 5 üyenin katılımıyla başkanvekili tek derecede seçilir. Seçilen geçici Belde başkanını İlçe Yürütme Kurulu onamak zorundadır. İlçe Yürütme Kurulu onamadığı takdirde Belde başkanlığına, Beldeden sorumlu İlçe Yürütme Kurulu üyesi geçici olarak başkanvekilliği sıfatıyla olağan veya olağanüstü kongreye kadar vekalet eder. Belde Yürütme Kurulunun tamamen boşalması halinde en geç 30 gün içinde olağanüstü kongre yapılır.

İLÇE TEŞKİLATI

İLÇE KONGRESİ

MADDE 25- İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe başkanı, İlçe Yönetim Kurulunun asıl

ve yedek üyelerini, İl kongresi delegelerinin asıl ve yedeklerini seçer. İlçe Kongresi 3 yılda bir yapılır.

İlçe Kongresi Delegeleri

MADDE 26- İlçe Kongresi delegeleri tabii ve seçilmiş delegelerden oluşur. Tabii delegeler; İlçe Başkanı, İlçe Belediye Başkanı, Varsa Belde Belediye Başkanı, Varsa Belde İlçe Başkanı, İl başkanı veya İl başkanının yetki verdiği İl yürütme Kurulu üyesi ve Avrasya Gençlik Hareketi İlçe başkanıdır. Nüfusu 50 bin'den az olan ilçelerde İlçe Kongre delegesi 200 kişidir. Nüfusu 50 bin ile 200 bin arası olan ilçelerde kongre delegesi 300 kişidir. Nüfusu 200 bin ile 500 bin arası olan ilçelerde kongre delege sayısı 400 dür. Nüfusu 500 binden fazla olan ilçelerde kongre delegesi 500 kişidir.

İlçe Kongre Delegelerinin Seçimi

MADDE 27- İlçe Kongre Delegeleri mahalle ve köylerdeki üyelerin kapalı oy kullanmasıyla seçilir. Kongre delegeleri seçimi aynı zamanda ve mekanda yapılır veya en geç 5 gün içinde başlayıp bitecek şekilde farklı mekanlarda yapılabilir. İlçe Kongre delege seçimlerinde oy kullanabilecek üyeler kongreden en az 3 ay önce Partiye üye olmaları gerekir. İlçe nüfusuna göre belirlenecek olan seçilen delege sayılarından fazla köy ve mahalle varsa ilçe bölgelere ayrılır. Seçilen delege sayısı kadar mahalle ve köyler birleştirilerek bölge oluşturulur. Bölgelerden en fazla oy olan adaylar İlçe Kongre Delegesi olur. Seçimler gizli ve kapalı oylamayla yapılır. Seçimler aynı zamanda ve mekanda yapılacaksa veya başka zaman ve mekanlarda yapılacaksa İKDESEM tarafından seçim ve sandık sorumluları belirlenir. Kongre Delegesi seçimlerinin her türlü aşamasına İKDESEM başkanlık ve takip eder. Hangi kişilerin oy kullanabileceği ve üyelerin hangi bölgelerde oy kullanacağı kongre delegeleri seçimlerinden önce İKDESEM tarafından 10 gün önce ilan edilir. İlçe Kongre delegesi adayları delege seçimlerinden en geç 15 gün önce İlçe Başkanlığına başvurur. İlçe Kongre Delegeleri nüfuslarına göre verilen delege sayısından fazla üyesi yoksa tüm üyeler kongrede oy kullanır.

İlçe Kongre Delege Seçim Masası

MADDE 28- İlçe Kongre Delege Seçim Masası(İKDESEM), İlçe Kongre Delege seçimleri aşamasındaki tüm sürece başkanlık eder ve takip eder. Parti tüzüğüne ve Siyasi Partiler Kanunları uygun şekilde karar alır. Delege seçimlerinde oy kullanacak üyeleri, Delege adaylarını ve delegeleri parti tüzüğüne uygun kabul etmez, kabul eder veya ilan eder. İKDESEM, İlçe delege sayısından fazla köy ve mahalle varsa nüfusa uygun şekilde seçilen delege sayısı kadar seçim bölgesi oluşturmaya yetkilidir. Seçim ve sandık sorumluları

atamaya tek yetkilidir. İKDESEM, Delege seçimlerinden 12 gün önce, Mahalle, köy veya bölge adaylarını liste şeklinde üyelerin erişebileceği şekilde ilan eder. Delege seçimlerinden 10 gün önce oy kullanması parti tüzüğüne ve siyasi partiler kanununa aykırı olmayan üyelerin isim listesi üyelerin erişebileceği şekilde yayınlanır. Oy kullanacaklar listesiyle alakalı üyeler İKDESEM e en geç 2 gün içerisinde itiraz edebilir. İKDESEM itirazları tekrar değerlendirerek delege adaylığı seçimine en geç 6 gün kala listeyi tekrar üyelerin erişebileceği şekilde yayınlar.

İlçe Kongre Delege Seçim Masası üyeleri

MADDE 29- İlçe Kongre Delege Seçim Masası üyeleri; İl Yönetim Kurulu tarafından seçilen 2 Yönetim Kurulu Üyesi. İlçe Yönetim Kurulu tarafından seçilen 2 Yürütme Kurulu Üyesi. Varsa 1 Belediye Meclis üyesi. Birden çok belediye meclis üyesi varsa İKDESEM üyesini Belediye başkanı belirler. Birden çok belediye meclis üyesi olup belediye başkanı yoksa en yaşlı belediye meclis üyesi İKDESEM üyesi olur. Avrasya Gençlik Hareketi İl başkanının görevlendirdiği 1 yönetim kurulu üyesi İKDESEM üyesi olur. İKDESEM üyesi en az 5 en fazla 6 üyeden oluşur.

İlçe Başkanı

MADDE 30- İlçe başkanı, İlçe kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve İlçe teşkilatını temsil eder. İlçe başkanı 4 dönemden fazla ilçe başkanı seçilemez.

İlçe Yönetim Kurulu

MADDE 31- İlçe Yönetim Kurulu, İlçe kongresi tarafından kapalı oylama ve gizli sayımla belirlenir. İlçe Yönetim Kurulu 15 kişi veya 30 kişiden oluşur. İlçe Yönetim Kurulu üye sayısı ilçe nüfusu ve partinin oy oranına göre belirlenir. İl Başkanlığı İl Yönetim Kurulu kararı ile uygun gördüğü İlçe Yönetim Kurulu Üye sayısını onaması için Genel başkan başkanışmanına sunar. Genel başkan başkanışmanı İl başkanlığının uygun gördüğü sayıyı esas alarak üye sayısını belirler.

İlçe Yürütme Kurulu

MADDE 32- İlçe Yürütme Kurulu İlçe başkanının başkanlığında kurulan, parti içi organdır. İlçe Yürütme Kurulu üyelerini ilçe başkanı İlçe Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirler. İlçe Yürütme Kurulu üyeleri aynı zamanda ilçe başkan yardımcılarıdır. Tüzüğün 67. maddesinde belirtilen merkez yürütme kurulu üyeleri ile aynı şekilde birimler vardır.

İL TEŞKİLATI

İL KONGRESİ

MADDE 33- İl teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan il kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl yönetim kurulu seçilir. Genel Merkez kongreleri belirlenir. İl Kongresi 3 yılda bir yapılır.

İl kongresi delegeleri

MADDE 34- İl kongresinde tabii ve seçilmiş delegeler vardır. Tabii delegeler; İl başkanı, varsa il veya büyükşehir belediye başkanı ve il belediye meclis üyeleri, genel merkez tarafından görevlendirilen il müfettiŐi. Seçilen delegeler; Büyükşehir illeri için delege sayısı 800, İl belediyeleri için delege sayısı 600 dür. Seçilen delegeler, ilçe kongrelerinde belirlenen il delegeleridir. İl kongresi seçimleri ve delege seçimlerini İKDESEM(İl Kongre Delege Seçim Masası) yürütür.

İl Kongre Delege Seçim Masası

MADDE 35- İKDESEM üyeleri; İl yürütme kurulunun görevlendirdiği 2 yönetim kurulu üyesi, varsa en yaşlı belediye meclis üyesi, İl müfettiŐi ve Genel başkan başkanışmanı tarafından görevlendirilen genel merkez görevlisi. İl Kongre Delege Seçim Masası en az 3 en fazla 5 üyesi vardır.

İL BAŞKANI

MADDE 36- İl başkanı, İl kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve İl teşkilatını temsil eder. İl başkanı 4 dönemden fazla il başkanı seçilemez.

İl Yönetim Kurulu

MADDE 37- İl Yönetim Kurulu, İl kongresi tarafından kapalı oylama ve gizli sayımla belirlenir. İl Yönetim Kurulu 50 kişiden oluşur.

İl Yürütme Kurulu

MADDE 38- İl Yürütme Kurulu İl başkanının başkanlığında kurulan, parti içi organdır. İl Yürütme Kurulu üyelerini ilçe başkanı İl Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirler. İl Yürütme Kurulu üyeleri aynı zamanda il başkan yardımcılarıdır. Tüzüğün 67. maddesinde belirtilen merkez yürütme kurulu üyeleri ile aynı şekilde birimler vardır.

MADDE 39- İlçe başkanı, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, ilçe kongresinde gizli oyla seçilir.

Yönetim kurulunun başkanı olan ilçe başkanı, görev aldığı ilçede, partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar ve üyeleri toplantıya çağırır. İlçe yönetim kurulunun parti tüzüğüne uygun çalışmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

İlçedeki ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel ve bilimsel her türlü faaliyetleri, kamu çalışmalarını ve diğer parti faaliyetlerini izler, gerekli görülenlere iştirak eder, bu kapsamda yapılması gereken çalışmaları yapar ve bu çalışmalar hakkında bir üst kademeye bilgi verir.

İlçe başkanı; ilçe çevresindeki parti faaliyetlerinin başarılı, verimli ve etkin yürütülmesi, tüzük ve programda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesinde birlik ve uyum sağlanması amacıyla, partili belediye başkanları ve belediye meclisi parti grupları ile düzenli olarak istişare ve toplantılar yapar, toplantılara başkanlık eder, alınan kararlar ve çalışmalarla ilgili olarak üst kademeleri bilgilendirir. Bu gruplar ile ilçe ve belde yönetim kurullarının ve teşkilata bağlı diğer unsurların koordinasyonunu sağlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

YAPILAMAYACAK İŞLER

MADDE 40- Yönetim kurulu üyeleri ve kurul başkanları:

a) Parti program ve tüzüğüne aykırı beyanda bulunamazlar. Merkez Yönetim Kurulunun izni olmaksızın kademelerini aşan “Parti Genel Politikası” hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerinin bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar.

b) Bir üst kademeye danışıp, gerekli izni almadan kendi kademelerindeki resmi makam ve merciler hakkında menfi demeçler veremezler.

c) Kademe esasına uymadan bir üst kademeye şikâyette bulunamazlar. Ancak, üst kademeye anlatamadıkları istek ve şikâyetleri bulunduğu takdirde, bağlı buldukları kademeye bilgi vermek suretiyle onun üstündeki kademeye başvurabilirler.

d) Bağlı buldukları üst kademe ile bağlantılarını veya ilgilerini kesmeye karar veremezler.

KURUCU YÖNETİM KURULLARI

MADDE 41- Yeni teşkilat oluşturulacak veya kapatılıp yeniden açılacak ya da feshedilen belde, ilçe ve illerde Merkez Yönetim Kurulu tarafından kurucu yönetim kurulları teşkil olunur.

Kurucu yönetim kurulları, kendi kademelerinin kongrelerine kadar, seçilmiş yöneticilerin hak ve yetkilerine sahip olarak görev ifa ederler.

ÜYELİKLERİN BOŞALMASI

MADDE 42- Belde, ilçe ve il yönetim kurulları ile il disiplin kurulları asıl ve yedek üyelerinin her ne sebeple olursa olsun, toptan çekilmeleri veya bu kurulların herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, boşalan kurullar yerine; belde için ilçe yönetim kurulunun teklifi üzerine il yönetim kurulunun onayı ile, ilçe için il yönetim kurulunun teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulunun onayı ile, il kurulları için ise Merkez Yönetim Kurulunca yenileri teşkil olunur. Bu kurullar, kongre tarafından seçilmiş yönetim ve disiplin kurullarının hak ve yetkilerine sahiptirler.

İl veya ilçe yönetim kurulu ile il disiplin kurulunun üye sayısı, yedeklerin tamamının göreve getirilmesine rağmen toplantı yeter sayısının altına düşerse kurul boşalmış sayılır.

İşten el çektirme dışında bir sebeple il veya ilçe başkanlığının boşalması hâlinde, ilgili kurul yedekleriyle tam sayıya, bu mümkün olmadığı takdirde, karar yeter sayısına tamamlandıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi aralarından birini yeni başkan olarak seçerler. Seçilen yeni başkan, gerek görülmesi hâlinde aynı usul ve esaslarla değiştirilebilir.

İŞTEN EL ÇEKTİRME VE GEÇİCİ YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

MADDE 43- Teşkilâtlardaki yönetim kurulları veya kurul üyeleri;

a) Siyasi Partiler Kanunu ve iş bu Tüzük hükümleri gereğince tutulması gereken defterlerin ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde tahrifat yapılması, uygun yer ve şekilde muhafaza edilmemesi ya da muhasebe ile ilgili kayıt ve belgelerin süresi içinde Genel Merkez'e gönderilmemesi,

b) Kurullarda görev alanların kimlik bilgilerinin mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilmemesi,

c) Ülke ve parti menfaatlerine, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile partinin ilke, amaç, hedef ve politikalarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunulması, teşkilatların birlik ve uyum içinde sevk ve idaresinde zafiyet gösterilmesi,

d) Haklarında Siyasi Partiler Kanunu'nun 102'nci maddesinde ve Tüzüğün 78'nci maddesinde kesin olarak partiden çıkarılma cezasını gerektiren hâllerin sabit olması, durumunda, ilgililerin kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Merkez Yönetim Kurulunda yapılacak gizli oylama sonucunda, üye tam sayısının en az üçte ikisinin müspet oyu ile alınacak bir kararla aşağıdaki şekilde işten el çektirilirlir.

İlçe yönetim kurulu, bir belde yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli kılan herhangi bir durum tespit ettiği takdirde, durumu gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna bildirerek, belde başkanının veya belde yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurulunun yaptığı müracaat üzerine belde ve ilçe teşkilâtları başkan ve yönetim kurulu üyelerinin veya resen il başkanının veya il başkanı dahil yönetim kurulu üyelerinin tamamı ve yahut bir kısmını işten el çektirebilir. Karar kesindir.

İlçe ve il yönetim kurullarının, asıl ve yedek üyeleriyle birlikte toptan işten el çektilirmeleri hâlinde, Merkez Yönetim Kurulu işten el çektilirme kararı ile birlikte geçici bir yönetim kurulu karar ve ilgili teşkilât birimine tebliğ eder.

İşten el çektilirme hâlinde teşkil olunan kurullara, geçici kurullar denir. İşten el çektilirme kararının ilçe yönetim kuruluna tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ilçe, il yönetim kuruluna tebliğinden itibaren ise 45 gün içerisinde il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde ilçe ve il kongresi için yeni delege seçilmemiş ise, kongre eski delegelerle toplanır. Bu suretle seçilen yönetim kurullarının görev süresi, normal kademe kongrelerine kadar devam eder.

Kısmen el çektilirme hâllerinde, ilgili il ve ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır. Kısmen el çektilirme halinde boşalma hükümleri uygulanır.

BİRDEN FAZLA GÖREV YASAĞI

MADDE 44- Belde, ilçe ve il teşkilâtında başkan veya kurul üyeliklerine seçilmiş olanlar, kongre delegelikleri hariç olmak üzere tek görev yürütebilirler. Bir üst kademedede başkan veya kurul üyeliğine seçilenlerin yeni görevlerine başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir.

Milletvekilliği ya da mahalli idareler seçimleri sonunda bir göreve seçilmiş olanlar, aynı zamanda teşkilat kademelerinde ve kurul üyeliklerinde bulunamazlar.

Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurullarının asıl ve yedek üyeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görevli olanlar Merkez Yönetim ve Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyesi olamazlar

KONGRE DÖNEMİ VE DELEGELER

MADDE 45- İlçe ve il kongrelerinin toplantı tarihi ve süresi, bir üst kongrenin yapılmasına engel olmayacak şekilde ve üç yılı geçmemek üzere Merkez Yönetim Kurulunca tespit olunur.

İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için belirlenen sayı kadar asıl, bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçilir. Asıl delegeliğin, ölüm, istifa, ihraç ve diğer sebeplerle boşalması halinde yerine seçilmiş yedek delegeler sırayla davet edilir.

Merkez Yönetim Kurulu, gerek gördüğü hâller ve yerlerde delege seçiminin yenilenmesine karar verebilir.

KONGRE GÜNDEMİ

MADDE 46- Kongre gündemi, kendi kademelerinin yönetim kurulunca hazırlanır. Gündemin kanunlara, parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili yönetim kurulu sorumludur.

Gündem maddelerinin sırası hazır bulunan delegelerin onda birinin teklifi ve kongreye katılanların çoğunluğunun kararı ile değiştirilebilir veya aynı şekilde gündeme yeni maddeler ilâve edilebilir.

DAVET, YOKLAMA VE KONGRENİN AÇILMASI

MADDE 47- Kongrenin; toplanacağı gün, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce o yerdeki mutad yöntem ile ilân edilir. Gazete ile ilâna gerek olup olmadığına, ilgili yönetim kurulu karar verir.

Seçim yapılacak kongreye, kesinleşen listelerdeki üyeler katılabilir.

Her kademe kongresi, kendi yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya kendi üyelerinden biri tarafından yoklama yapıldıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğunun mevcudu hâlinde açılabilir.

İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı ertelenir. İkinci toplantı; bu toplantıya ilişkin ilânda ve delegelere gönderilen yazı ve mektuplarda belirtilen gün, saat ve yerde toplanır. İkinci toplantı, hazır bulunan delegelerle yapılır.

KONGRE BAŞKANLIK DİVANININ TEŞKİLİ VE GÖREVLERİ

MADDE 48- Kongreyi, başkanlık divanı yönetir. Kongre açıldıktan sonra bir başkan, bir ikinci başkan ve yeter sayıda kâtip üyeden müteşekkil bir başkanlık divanı seçilir. Başkan adayı bir kişi ise; seçim, el kaldırmak suretiyle iş'ari oyla yapılır,

birden fazla aday çıkması durumunda ise gizli oya başvurulur. Diğer üyeler yine iş'ari oyla seçilirler.

Divan başkanı toplantıyı yönetir, kongre gündemini uygular ve toplantı düzenini sağlar. Söz isteyenlere sırasıyla söz verir. Başkanlık divanı, ortaya çıkan lüzum üzerine kararlarını üye sayısının salt çoğunluğu ile verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf, çoğunluğu sağlamış sayılır.

Toplantı sırasında düzeni bozanları önce ihtar eder, iki ihtara rağmen düzeni bozmaya devam edenler, oy verme hakları saklı kalmak kaydıyla toplantıdan çıkartılır.

Kongre Başkanı, Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan siyasi partilerle ilgili yasaklara aykırı konuşmalar yapan veya davranışlarda bulunan kongre üyelerine derhâl müdahale eder, sözlerini keser ve gerekli görür ise dışarıya çıkartılmalarını sağlar. İzleyicilerden bu şekilde davranan olursa, bunların da dışarıya çıkartılmasını sağlar, gerekli görürse kongreye ara verip, izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

KONGRELERİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 49- İlçe ve il kongreleri kendi kademelerinin üst karar ve denetim organıdır.

Bu itibarla:

a)Kendi kademesinin yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür ve karara bağlar.

b) Yönetim kurulunun sunduğu gelir-gider ve harcamalarını gösteren yıllık kesin hesap raporunu gerektiğinde bir komisyona inceletir. Komisyon en kısa zamanda raporunu hazırlar ve kongre başkanlık divanına verir. Komisyon raporu kongre tarafından görüşülerek kabul veya ret kararı verilir. Kesin hesap kongrece kabul edilirse, ilgili yönetim kurulu ibra edilmiş sayılır. İlçe ve il kongrelerinde faaliyet raporu ile kesin hesap durumu hakkında görüşme yapıp karar verilmeden, seçimlere geçilemez.

c) Kongreler üye tekliflerinden yetkili olduğu konuları karara bağlar. Yetkisi dışında bulunanların ise yönetim kurulunca ilgili kademelere bildirilmesine karar verir. Üyelerin dilek ve şikâyetlerini değerlendirir.

d) Kanunların yasakladığı hususlar dışında her türlü genel siyasi konular, ülke ve bölge meseleleri ile kamu hizmetleri hakkında görüşme yapıp, karar alınabilir.

e) İlçe kongresi; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile il kongresine katılacak delegeleri, il kongresi ise il başkanı, il yönetim ve disiplin kurulu üyeleri ile büyük kongre delegelerini seçer.

f) Kongreler, ilgili kanunlar ile bu Tüzüğün diğer maddelerinde belirtilen sair görevleri yerine getirir.

KONGRELERDE SEÇİMLERİN YAPILMASI VE TUTANAKLAR

MADDE 50- İlçe ve il organları seçimleri ile üst delege seçimleri yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy ve açık tasnif yöntemi ile aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Seçim yapılacak il ve ilçe kongrelerine ilişkin delege listeleri, bu tüzüğün 23 ve 30'uncu maddeleri uyarınca ilgili seçim kurulu başkanına, kongrenin yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya dair hususları içeren belgelerle birlikte verilir.

Seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceler ve varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra kongreye katılacakları belirleyen listeleri onaylar ve iade eder.

Onaylanan liste ile toplantıya ait diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden 7 gün önce kongresi yapılacak olan kademenin bulunduğu binaya asılarak ilân edilir. İlân süresi üç gündür.

İlân süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar hâkim tarafından onaylanarak kongresi yapılacak teşkilâta gönderilir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının

yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğünün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Seçilme yeterliliğine sahip her parti üyesi, kongre seçimlerinde adaylığını koyabilir veya aday gösterilebilir.

Kongrelerde seçilecek organlara adaylık müracaatı için divan başkanlığınca bir süre tespit edilerek kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.

Aday listeleri adaylarca, organlara göre ayrı veya tek liste hâlinde yedekleri de gösterilmek üzere hazırlanıp yeteri kadar çoğaltılmış olarak süresi içinde kongre Başkanlık Divanına verilir.

Başkanlık Divanı bu listeleri mühürleyip oy pusulası haline getirmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verir. İlçe seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listeler oy pusulası olarak sandık kuruluna verilir.

Kongre Başkanlık Divanı, ferdi ve toplu aday listelerini ayrı okumak suretiyle açık bir şekilde kongre üyelerinin bilgisine sunduktan sonra, askı yoluyla da kongre salonunda ilân eder.

Kongre delegesi, birden fazla toplu liste varsa bunlardan birini oy pusulası olarak kullanmakta serbesttir. Bir zarftan birden fazla aynı içerikli toplu liste çıkarsa bunlardan biri, farklı içerikli birden fazla toplu liste çıkması durumunda ise her ikisi de dikkate alınmaz.

Seçimlerde tek liste kullanılması ve bu listedeki isimlerin seçilecek üye sayısından fazla olması durumunda, seçmenlerce listedeki aday isimleri karşısına açılan kutulara, seçilecek üye sayısı kadar işaret konmak suretiyle tercih yapılır.

Seçimi yapılacak her organ için birden fazla liste var ise, delege bunlardan herhangi biri üzerinde mevcut adayları dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir: Bir listedeki isimlerden bir kısmını çizip yerlerine diğer

listelerden ya da listelerde yer almayan ferdi adaylardan isimler yazabilir. Ancak işaretleyeceği aday sayısı seçilecek sayıdan fazla olamaz.

İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki sayı ve usullere uyulmaması ile zarf ve oy pusulaların, kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıması hâlinde oy pusulası geçersiz sayılır.

Seçimlerde birden fazla listede isimleri bulunan adayların aldıkları oy, tüm listelerden aldıkları oyların sayılıp toplanması suretiyle tespit edilir.

Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek yeni seçilen yönetim kuruluna verilir. Bu tutanakların bir sureti bir üst kademeye gönderilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Kongrelerle ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

ŞİKÂYET VE İTİRAZLAR

MADDE 51- Köy ve mahalle toplantıları ile kongreler hakkındaki şikâyet ve itirazlar aşağıdaki usule tâbidir.

a) Köy ve mahalle toplantıları hakkındaki şikâyet ve itirazlar o köy ve mahalledeki partili üyelerin beşte biri tarafından toplantıyı takip eden üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır.

İl Yönetim Kurulu, ilgili toplantıya ait dosyayı ilçe başkanlığından iki gün içinde getirterek, müteakip iki gün içinde şikâyet ve itirazı kesin olarak karara bağlar.

b) İlçe kongresine seçim işlem ve sonuçları dışındaki sebeplerle ileri sürülecek şikâyet ve itirazlar, kongreye katılan delegelerin beşte biri tarafından

kongreden sonraki üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır. İl yönetim kurulu şikâyet ile ilgili kongre dosyasını getirterek iki gün içinde karara bağlar. Taraflar il yönetim kurulunun kararına karşı, tebliğ veya ilandan başlayarak üç gün içinde kesin kararı verecek olan Merkez Yönetim Kuruluna itiraz edebilirler.

c) Seçim işleri dışında il kongresine dair şikâyet ve itirazlar, il kongresine katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreyi takip eden üç gün içinde Merkez Yönetim Kuruluna yapılabilir. Merkez Yönetim Kurulu yedi gün içinde itirazı inceler ve kesin karara bağlar.

KONGRESİNİ YAPMAYAN KADEMELER

MADDE 52- Her ne sebeple olursa olsun normal kongresini bir üst kademe kongresine kadar yapmamış olan ilçe ve il teşkilâtları üst kademe kongrelerine katılamaz ve kurullar münfesi hale gelir.

ALTINCI BÖLÜM

GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

BÜYÜK KONGRE

MADDE 53- Genel merkez teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan büyük kongre, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. Genel başkan, genel Karar Merkez Yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerini, Parti Meclisi asıl ve yedek üyelerini, yüksek disiplin kurulu asıl ve yedek üyelerini büyük kongre delegeleri seçer. Büyük Kongre 3 yılda bir yapılır. Büyük Kongre delegeleri, il kongrelerinde seçilen genel merkez delegeleridir.

BÜYÜK KONGRENİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 54- Büyük Kongre, partinin en üst düzeyde yetkili ve sorumlu karar organıdır. Parti teşkilâtının bütün birimleri ile her türlü Parti faaliyeti ve Parti politikası hakkında son ve kesin karar verme yetkisine sahiptir.

Başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a.) Parti Genel Başkanı, Merkez Karar Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek.
- b.) Gerek görülmesi hâlinde Partinin Tüzük, Program ve adını değiştirmek.
- c.) Gerekli gördüğü hallerde Partinin gelir-gider ve harcamalarını kapsayan kesin hesabını bir komisyon marifetiyle inceleyerek karara bağlamak.
- d.) Merkez Karar Yönetim Kurulunu ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek.
- e.) Kanunlar, Parti Tüzük ve Parti Programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartıyla temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak.
- f.) Parti yararı ve ilgilinin özel durumu itibarıyla gerek görülmesi durumunda, her kademedeki disiplin kurulunca verilen cezaları affetmek,
- g.) Partinin feshine veya başka bir parti ile birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek olan Partinin, taşınır ve taşınmaz malları ile haklarının tasfiye usul ve esaslarını belirlemek.
- h. İlgili kanunlar ile bu tüzükte Büyük Kongre tarafından karara bağlanması öngörülen sair hususları karara bağlamak.

BÜYÜK KONGRE TOPLANTILARI VE GÜNDEM

MADDE 55- Olağan ve olağanüstü olmak üzere iki farklı Büyük Kongre toplantısı düzenlenebilir. Büyük Kongrenin olağan toplantıları Merkez Karar Yönetim Kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılır. Ancak bu toplantılar arasında geçecek süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz. Olağanüstü büyük kongre toplantılarına ise Genel Başkan ve Merkez Karar Yönetim Kurulunca gerek görülen hâllerde veya Büyük Kongre delegelerinin en az beşte ikisinin imzaları ile birlikte noterce onaylı yazılı talebi üzerine çağrılabilir. Bu toplantılarda sadece toplantı gündeminde yer alan konular görüşülür ve karara bağlanır, olağanüstü toplantılarda seçim yapılamaz. Büyük Kongre gündemini Merkez Karar Yönetim Kurulu hazırlar. Olağanüstü toplantının gündemi ise, davet yapan organca düzenlenir. Gündemsiz olağanüstü toplantı talebinde bulunulamaz. Büyük Kongrenin toplanacağı günü, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce il başkanlıklarına bildirilir ve mutad vasıtalarla ilan edilir. Toplantının yeri, zamanı ve gündemi ile ikinci toplantıya dair hususlar ve Büyük Kongre üyelerini gösterir delege listesi, kongre toplantısından en az 15 gün önce yetkili ilçe seçim kurulu başkanına bildirilir. Bu liste, Büyük Kongrede yoklama cetvelini teşkil eder.

BÜYÜK KONGRENİN AÇILIŞI

MADDE 56- Büyük Kongre, Parti Genel Başkanı veya teşkilât işlerini yürüten Genel Başkan Yardımcısı yahut Genel Başkanın görevlendireceği Merkez Karar Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından usulüne uygun olarak yoklama yapıldıktan sonra yeterli çoğunluk sağlanmışsa açılır. Büyük Kongrenin karar yeter sayısı hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur. Oylarda eşitlik hâlinde Genel Başkan'ın oyu doğrultusunda karar alınır. Parti Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ve partinin genel politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına bağlı teklifler hakkında karar verebilmek için bunların; Genel Başkan, Merkez Karar Yönetim Kurulu ya da Büyük Kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gereklidir. Kanun, Parti Tüzüğü ve Parti Programı çerçevesinde, toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetlerine ilişkin Parti politikasının oluşturulmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bu tekliflerin hazır bulunanların en az üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu gibi teklifler, Büyük Kongre tarafından seçilecek bir değerlendirme komisyonunda görüşüldükten sonra, komisyonun hazırlayacağı rapor incelenir ve karara bağlanır.

KONGRE DİVANI VE GÖREVLERİ

MADDE 57- Büyük Kongre'de gündeme geçilmeden önce; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve iki katip seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Büyük Kongrenin divan başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek olduğunda bu seçim açık oylamayla yapılır. Kongre divanı başkan yardımcıları ve katipleri açık oylamayla seçilir. Kongre divanı; gündeme uygun olarak kongreyi yönetmek, müzakereleri idare etmek, toplantı düzenini sağlamak, oylamaların sayım ve dökümlerini denetlemek ve tasnif sırasında veya sonradan yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak ve kongre tutanağı hazırlayıp imzalamakla görevlidir.

AÇILIŞ KONUŞMASI VE RAPORLARIN OKUNMASI

MADDE 58- Büyük Kongre'de divanın teşkilinden sonra, açılış konuşması için Parti Genel Başkanı'na söz verilir. Genel Başkan yoksa Genel Başkanlığa vekâlet eden üye açılış konuşmasını yapar. Daha sonra Merkez Karar Yönetim Kurulunun faaliyet raporu Genel Başkan tarafından görevlendirilen bir üye tarafından okunur.

KOMİSYONLARIN TEŞKİLİ

MADDE 59- Büyük Kongre'de divan çalışmalarına yardımcı olmak üzere, konunun özelliğine ve kongrede beliren eğilime uygun olarak, divana karşı sorumlu olacak yeter sayıda komisyon kurulur. Her komisyon bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir katip seçmek suretiyle komisyon divanını teşkil eder. Divan, gündemi belirleyerek incelemeleri başlatır. Divan, işin mahiyetine uygun olmak kaydıyla, özel ihtisas gerektiren herhangi bir konunun açıklanması veya

savunulması görevini, Kongre üyelerinden birine verebilir. Komisyon divanının toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu, karar yeter sayısı ise oylamalara katılanların çoğunluğudur. Oylarda eşitlik olması durumunda divan başkanının bulunduğu tarafın görüşü kabul edilmiş sayılır. Komisyon başkanı, inceleme sonuçlarını gösterir komisyon raporunu, varsa ekleri ile birlikte üyelere imzalattırdıktan sonra Büyük Kongre Divanına verir. Komisyon raporu Büyük Kongrede görüşülerek oylanır. Kabul edilirse kesinlik kazanır.

KONGRE GÖRÜŞMELERİ

MADDE 60- Büyük Kongre görüşmeleri gündemdeki sıraya göre yapılır. Kongre gündemine ve görüşme usulüne hâkimdir. Gündemdeki sıranın değiştirilmesi veya bir konunun gündeme alınması Kongre kararına bağlıdır. Gündem üzerinde fikir birliği sağlanınca, başkan gündemin bu hâliyle kabulünü açık oylamaya sunar. Görüşmeler, söz isteği sıraları tespit edilerek yürütülür. Parti Genel Başkanına, Merkez Karar Yönetim Kurulu üyeleri ile komisyon başkanları veya sözcülerine öncelik tanınır. Kongrede bulunan ve delege olmayan misafirlere söz ve konuşma hakkı Büyük Kongre üyelerinin kabul oyları ile tayin olunur. Çalışma raporunda daha önce muhalefet şerhi vermiş olan Merkez Karar Yönetim Kurulu üyesine, rapor aleyhine konuşmak üzere söz verilmez.

SEÇİM HAZIRLIKLARI VE ADAYLIK

MADDE 61- Büyük Kongre üyelerinin isim listesi, toplantı tarihinden en az 15 gün önce Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği ilçe seçim kurulu başkanına iki nüsha hâlinde verilir. Siyasi Partiler Kanunu'nun 21'nci maddesindeki esaslar dahilinde seçim kurulu başkanınca tasdik edilen bu listeler kongre toplantı tarihinden en az yedi gün önce Parti Genel Merkez binasına asılarak ilân edilir. İlân suresi üç gündür ve bu süre içerisinde yapılacak itirazlar, ilgili hâkim tarafından en geç iki gün içerisinde karara bağlanır. Kesinleşen ve mühürlenerek partiye iade edilen listeye hiçbir suretle itiraz edilemez. Büyük Kongre tarafından yapılacak, Genel Başkan, Merkez Karar Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeliği seçimleri yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre aşağıdaki şekilde yapılır. Büyük Kongrede genel başkanlığa ve seçim yapılacak diğer organlara adaylık başvurusu için Kongre Başkanlık Divanınca belirli bir süre tespit edilerek Kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilân edilirler. Aynı kişi, partinin seçim yapılacak farklı organlarına aynı anda aday olamaz. Bir büyük kongre delegesi, birden çok genel başkan adayını genel başkanlık için teklif edemez. Birden fazla aday için teklifte bulunanların imzaları geçersiz sayılır. Teklife ilişkin imzalar divan başkanı veya görevlendireceği kişinin huzurunda verilir. Genel başkan adayı olabilmek için; milletvekili olabilme şartlarına sahip bulunmak, aday olacağı büyük kongreden en az bir önceki olağan kongre tarihi itibarıyla parti üyesi

olmak ve bu sürede başka partilerin üyesi, aday adayı ya da aday olmamış olmak, partili üyelerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen Tüzüğün 12'nci maddesine aykırı davranmamış olmak, en az 40 Genel Kurul delegesinin yazılı önerisi ile genel başkanlığa teklif edilmiş olmak gerekmektedir. Parti Genel Başkanlığı için aday gösterilenlerin, oy pusulaları ayrı ayrı ve yeter sayıda çoğaltılarak Kongre Divanına teslim edilir. Merkez Karar Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeliği seçimlerine aday olabilmek için Genel Kurul delegesi olmak gerekir. Delege olmayan kişilerin aday olabilmesi için parti üyesi olması ve en az 40 genel kurul delegesinin imzası ile adaylığa teklif edilmesi şarttır. Teklife ilişkin usul, divan başkanlığınca belirlenir. Büyük Kongre tarafından seçilecek kurul asıl ve yedek üyeliklerinde, üç aylık üye süre olma şartı aranmaz. Büyük Kongrede yapılacak seçimlerde Merkez Karar Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kuruluna aday olanlar; her kurul için ayrı ayrı belirtmek suretiyle aynı toplu listede gösterilebileceği gibi, her kurul için ayrı toplu listeler de düzenlenebilir. Bu şekillere uygun hazırlanmış ve farklı renklerde olabilecek toplu oy pusulaları kongre başkanlık divanınca tasnif edilerek, mühürlenmek için görevli seçim kuruluna verilir. Ayrıca, her kurul için ayrı ayrı olmak üzere asıl üye ve yedek üye ayrımı ile sayı sınırlaması yapılmaksızın listeler oluşturulabilir. Bu listelere yazılan her ismin karşısına bir işaret kutusu konularak çoğaltılır ve mühürlenerek oy pusulası hâline getirilmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verilir. Seçim yapılacak kurullara toplu listeler dışında ferdi olarak müracaat etmek suretiyle aday olanlar, divan başkanlığınca aday olunan her organ için ayrı bir liste oluşturulmak suretiyle işleme konulur. Bu listelerde isim sıralaması, her organ için ayrı ayrı kura ile belirlenen bir isim başa yazılmak ve alfabetik sıraya göre diğer isimlerin bu ismi takip etmesi şeklinde yapılır. Sıralama yapılan münferit aday listelerinin başına "Ortak Liste" şerhi düşülerek, her ismin karşısına bir işaret kutusu konulmayı müteakip, çoğaltılır ve mühürlenip oy pusulası hâline getirilmek üzere seçim kurulu başkanına verilir. Toplu listeler dışındaki listelere, yedek üye yazılamaz. Kongrelerde yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır. Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve tüzüğün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

OYLARIN KULLANILMASI

MADDE 62- Seçim kurulunca mühürlenerek kesinleştirilmiş bulunan Büyük Kongre üye listesinde isimleri yer almayanlar oy kullanamazlar. Oy vereceklere, nüfus cüzdanı veya resimli kimlik kartıyla bilgileri tespit edildikten ve listede

isminin karşısına imza attırıldıktan sonra oy kullanılır. Delegeler, temsil ettikleri illerin alfabetik sırasına göre, sadece kendi oylarını kullanabilirler. Oylar, aday olunan kurulu belirtmek suretiyle toplu liste hâlinde kullanılmış ve aynı organ için; bir zarftan birden fazla aynı toplu liste çıkmış ise bu listelerden biri, birden fazla farklı toplu liste çıktığında ise her iki liste de geçersiz sayılır. Kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıyan zarf ve oy pusulaları geçersiz sayılır. Seçim yapılan organın üye sayısından fazla kişinin aday gösterildiği listelerde, adayların isimlerinin sol başındaki kutuyu işaretlemek suretiyle oy kullanılır. Bu durumda delege; Yüksek Disiplin Kurulu için en çok yedi, en az dört, Merkez Yönetim Kurulu için en çok elli, en az otuz adayı işaretleyebilir. İşaretsiz veya eksik sayıda işaretle zarfa konulan listelerdeki oylar tasnif edilirken, isim sırasına göre yukarıdan aşağıya, o kurulun sayısı tamamlanıncaya kadar olan adaylar birer oy almış sayılır. Oyların yukarıda belirtilenden farklı kullanılması hâlinde, belirtilen sayıdan az veya fazla adayın işaretlenmesi ya da adayların isimlerinin çizilmesi ve benzeri durumlarda oy pusulası hiç işaretlenmeden kullanılmış sayılır. Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir. Sayım ve döküm sırasında en fazla oy alanlar asıl üyeliklere, diğerleri de sırasıyla yedek üyeliklere seçilmiş sayılırlar. Eşit oy alan adaylar varsa kura çekilir. Oylar toplu liste hâlindeki oy pusulaları olarak kullanılmış, asıl ve yedek üyelerin sıfatları belirtilmiş ise değerlendirme bu şekle uygun yapılır. Aday isimlerinin üzerinin çizilmesi halinde oy pusulaları hiç işaretlenmemiş kabul edilir. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

KONGRE TUTANAKLARI

MADDE 63- Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar tutanakla tespit edilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek, kongreye ilişkin diğer belgelerle birlikte yeni seçilen Genel Başkan'a verilir. Kullanılan oylar ve seçim sonuçlarına ilişkin tutanak ile kongre tutanağının birer örneği ilgili seçim kurulu başkanına teslim edilir.

MAL BİLDİRİMİ

MADDE 64- Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ile il başkanları seçildikleri kongreyi takip eden iki ay içerisinde, Genel Sekreterlikçe belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Parti Genel Sekreterliğine mal bildiriminde bulunurlar.

GENEL BAŞKAN

MADDE 65- Parti Genel Başkanı, Büyük Kongre tarafından  ye tam sayısının salt çoğunluğu ile en çok  c yıl için seçilir. İlk iki oylamada bu sayıya ulaŐılamadıđı takdirde,  c nc  oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.

Parti Genel Başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde Merkez Yönetim Kurulu en geç 15 gün içinde toplanarak Partiyi temsil yetkisini kendi  yeleri arasından seçeceği bir üyeye tevdi eder ve boŐalmayı müteakip en geç 45 gün içinde toplanmak ve Genel Başkanı seçmek üzere Büyük Kongreyi toplantıya çağırır.

GENEL BAŞKAN'IN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

MADDE 66- a) Partiyi temsil eder. Parti adına bağlayıcı demeçler vermeye ve bildirimler yayınlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini görevlendireceği kimselere de kullanabilir.

b) Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi vardır. Gerek gördüğü durumlarda bu yetkisini genel olarak veya belirli davalara bağlı olarak devredebilir.

c) Büyük Kongreye karşı Şahsen sorumludur

d) Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu ve milletvekili olma Şartına bağlı olarak Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun başkanıdır. Kurullar arasında çalışma ahengi ve iş birliğini sağlar disiplin kurulları dışında bütün Parti organlarının tabii başkanı olarak, gerektiğinde bu organları müşterek toplantıya çağırıp başkanlık eder.

e) Genel başkan yardımcıları arasında görev bölümü yapar.

f) İl disiplin kurullarınca verilen cezaları, gerekli gördüğü hallerde affedebilir.

g)  lkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer muhtelif güncel konularına ilişkin Partinin görüş ve politikasını oluşturur, basın açıklamalarını yapar, ilgili merciler nezdinde giriŐimlerde bulunur.

h) Her kademedede yürütülen parti faaliyetinin kanun, Parti Tüzük ve Programı ile ülke ve Parti menfaatlerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak ve bu

faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere parti müfettişleri tayin eder.

i) Parti çalışmalarının gerektirmesi durumunda bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere müşavir ve danışmanlar tayin edip, komisyonlar teşkil edebilir.

j) Genel Sekreterin teklifi üzerine, Genel Merkezde çalıştırılacak daimi personelin tayin, terfi veya işten çıkarılmalarına karar verir. Gerektiğinde bu yetkisini devredebilir.

k) Her türlü parti faaliyetlerini takip ve kontrol eder. Gerekli gördüğü zaman çeşitli birim, büro ve kollar ihdas eder. Genelge ve benzeri talimatlar yayımlar.

l) Kanun, tüzük ve mevzuatın kendisine yüklediği diğer görevleri yapar ve verdiği her türlü yetkiyi kullanır.

m) Yokluğunda kendisine vekillik etmek üzere Başkanlık Divanından birisini görevlendirebilir.

MERKEZ YÜRÜTME KURULU

MADDE 67- Büyük Kongreden sonraki ilk merkez yönetim kurulu toplantısında merkez yönetim kurulu üyeleri tarafından on üç kişi merkez yürütme kurulu üyesi olarak belirlenir. Üyeler gizli oylamayla üye salt çoğunluğuyla seçilir. Büyük Kongre sonrası yapılan ilk Yürütme Kurulu Toplantısında genel başkan kendi inisiyatifiyle Genel Başkan Başdanışmanını belirler. Genel Başkan Başdanışmanı Merkez Yürütme Kurulunun tabii üyesi olur. Merkez Yürütme Kurulu üyeleri aynı zamanda genel başkan yardımcılarıdır. Genel başkan yardımcıları, çeşitli hususlarda genel başkana yardımcı olurlar. Genel başkan yardımcılarının görev dağılımı aşağıdaki gibidir:

Teşkilat İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Siyasi ve Ekonomi İşlerden Sorumlu Genel Başkan yardımcısı,

Hukuki İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Medya ve Tanıtım İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Halkla İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Dış İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Sosyal İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Mahalli İdarelerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Eğitim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Ar-ge den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

STK ile ilişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Genel Başkan; yardımcılarının, görev alanları ile yetki ve sorumluluklarını belirler, gerektiğinde değiştirebilir, yeni görevler ihdas edebilir.

Genel Başkan, genel başkan yardımcılarında yardımcı olmak üzere Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri arasından daimi veya geçici görevlendirme yapabilir.

Parti merkez teşkilâtının muhasebe ve malî işlerini, parti gelirleri ile giderlerinin mevzuata uygun olarak yapılmasını, parti bütçesi ve kesin hesabının hazırlanmasını, menkul ve gayrimenkullerin ilgili mevzuat hükümlerine göre sevk ve idaresini, üçüncü şahıslarla yapılacak ve mali sorumluluk yükleyen sözleşmelerin parti menfaatleri ve mevzuata uygun olarak tamamlanmasını, il teşkilâtlarının muhasebe ve malî işlerinin denetimini; Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı yürütür.

GENEL SEKRETER

MADDE 68- Merkez Yönetim Kurulu seçildiği kongreyi müteakip yapacağı ilk toplantıda, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi üyeleri arasından bir Parti Genel Sekreteri seçer. Genel Sekreter;

a) Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı kararları ile Genel Başkan'ın verdiği talimatların gereğini yerine getirir.

b) Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı karar tutanaklarının tanzimi, imzalatırılması ve muhafazasını sağlar.

c) Parti Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı arasındaki ilişkilerde gerekli idari hizmetlerin sunulmasını temin eder.

d) Genel Başkanın onayını almak kaydıyla Partiyi bağlayıcı demeçler vermeye ve açıklamalar yapmaya yetkilidir.

e) Genel Merkez yazışmalarını yürütür, idari hizmetlerini düzenler, denetler ve çalışmaların gerektirdiği destek hizmetlerini sağlar.

f) Genel Merkezin daimi kadrolarında görev yapacak personelin, tayin, terfi ve iş akitlerinin feshini Genel Başkanın onayına sunar.

g) Genel sekreter yardımcılarının ahenk içinde çalışmalarını sağlayarak Genel Sekreterlik hizmetlerinin verimli, etkin ve sağlıklı yürütülmesini temin eder.

GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANI

MADDE 69- Genel Başkan Başdanışmanı, Büyük Kongreden sonraki ilk Merkez Yürütme Kurulu Toplantısında genel başkan tarafından belirlenir. Genel Başkan Başdanışmanı;

a-) Genel Başkanın uygun gördüğü taktirde parti adına kamuoyuna demeç verir.

b-) Genel Başkanın yurt dışı ziyaretleri, rahatsızlığı gibi birçok sebepten dolayı görevde olmaması taktirde genel başkana vekalet eder.

c-) Merkez Yürütme Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu ve Parti Meclisi toplantılarına katılır ve oy kullanma hakkı vardır.

d-) Genel Başkanın tüm programlarını kendisi veya görevlendirdiği kişiler hazırlar, onayına sunar.

e-) Dileğinde Danışmanlar Kurulu oluşturur ve başkanlığını yapar.

BAŞKANLIK DİVANININ TEŞKİLİ VE ÇALIŞMA ESASLARI

MADDE 70- Başkanlık Divanı;

a) Genel Başkan,

b) Genel Başkan Başdanışmanı,

- c) Genel Başkan Yardımcıları,
- d) Genel Sekreter,
- e) Genel Sekreter Yardımcılarında teşekkül eder.

Divan toplantıları, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile Genel Başkan'ın uygun gördüğü şekil, süre, yer ve zamanda yapılır, kararlar katılanların çoğunluğu ile alınır. Ancak, Merkez Yürütme Kurulu yetkisindeki konulara ilişkin alınacak kararlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır.

Genel Başkan dışındaki Başkanlık Divanı üyelerinin görev tanımları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKANLIK DİVANININ GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 71- Başkanlık Divanı, Genel Başkan'ın danışma ve Partinin yürütme organı olarak;

- a) Genel Başkan ve Parti sözcüsü tarafından gerek görülmesi hâlinde Parti adına yapılacak önemli açıklamalara ilişkin esasların tespit edilmesinde,
- b) Partinin, Merkez Karar Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda sevk ve idaresinde,
- c) Partinin muhtelif teşkilât ve kademelerinin kurulması ve kaldırılması ile çalışmalarında uyum ve iş birliğinin sağlanmasında,
- d) Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ve partili hükümet üyeleri ile Genel Merkez arasındaki koordinasyonun temininde,
- e) Partinin program, amaç ve ilkelerinin duyurulması, yayılması ve benimsetilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasında,
- f) Teşkilatın çalışmalarının yönlendirilmesinde, talep ve önerilerinin değerlendirilerek karara bağlanmasında,
- g) Partinin kanunlara uygun faaliyette bulunmasında,
- h) Hükümet ve diğer partilerle ilişkilerin düzenlenmesinde, bu konuda gerekli kararların alınmasında,

i) Parti Tüzük ve Programı doğrultusunda Partinin politikalarının ve seçim bildirgelerinin hazırlanmasında,

j) Meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve medya ile ilişkilerin düzenlenmesinde,

k) Başka partilerden gelen işbirliği ve görüşme talepleri ile görüş ve önerilerin değerlendirilmesinde,

l) Tüzükte öngörülen yönetmeliklerin hazırlanmasında, Partinin çalışma programının yapılmasında ve faaliyet raporu hazırlanmasında,

m) Uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde,

n) Kongrelerin zamanında ve usulüne uygun yapılmasında, Partinin seçime hazır bulundurulması için gerekli düzenleme ve çalışmaların yapılmasında,

o) Partinin amacına uygun olarak gelir elde edilmesi ve harcama yapılmasında ve bunlara ilişkin esasların hazırlanmasında,

ö) Araştırma, geliştirme çalışmaları ile hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde,

p) Genel Başkanın gerek görmesi halinde Tüzükte Genel Başkan'a verilen diğer görevlerin yerine getirilmesinde, Genel Başkan'a yardımcı olur.

Ayrıca, Tüzükte verilen görev ve yetkilere ilişkin kararların yanında, acil ve zaruri hâllere münhasır olmak ve yapılacak ilk Merkez Karar Yönetim Kurulu toplantısına sunulmak kaydıyla, Merkez Yönetim Kurulu yetkisindeki bütün konularda kararlar alıp, bu kararları uygulatabilir.

MERKEZ KARAR YÖNETİM KURULU

MADDE 72- Merkez Karar Yönetim Kurulu, Büyük Kongre'den sonra Partinin en üst seviyede karar organıdır. Parti Genel Başkanı, genel başkan başdanışmanı ve Büyük Kongre'de seçilen elli asıl, elli yedek üyeden teşekkül eder.

Merkez Karar Yönetim Kurulunun görevi seçildikleri kongreyi takip eden olağan kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde istifa ve diğer sebeplerle Kurulda meydana gelecek boşalmalar, yedek üyelerin sırasıyla göreve daveti sonucunda doldurulur. Boşalan üyenin yerine seçilen kişi, asıl üyenin süresini tamamlar.

Merkez Karar Yönetim Kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda bir toplanır. Ayrıca, Genel Başkan gerekli gördüğü hallerde Merkez Karar Yönetim Kurulunu toplantıya çağırır. Toplantıların yeri, zamanı ve toplantı gündemini Genel Başkan belirler.

Kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği hâlinde Genel Başkan'ın tercihte bulunduğu tarafın görüşü benimsenir.

Merkez Karar Yönetim Kurulu, Genel Başkanın bulunmadığı zamanlarda Genel başkan vekilinin başkanlığında toplanır.

Herhangi bir mazereti olmaksızın üst üste üç toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır.

MERKEZ KARAR YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 73- Merkez Karar Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Parti program ve tüzük hükümleri ile Büyük Kongre kararlarının uygulama esaslarını tespit etmek,

b) Anayasa, siyasi partiler ve seçim kanunları ile Parti Tüzük, Program ve politikaları doğrultusunda Partinin bütün teşkilât birimlerinin sevk ve idaresine ilişkin kararlar almak,

c) Parti Tüzük ve Programında yer alan amaç, temel ilke ve hedefler ile Parti politikalarının toplumun her kesimine yayılması, tanıtılması ve benimsenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak. Bunun için her türlü basın yayın organlarından ve kitle haberleşme vasıtalarından faydalanma esaslarını belirlemek,

d) Parti faaliyetlerinin yürütülmesine temel olmak üzere hazırlanan çalışma programlarını onaylamak ve bu programları yürütecek çeşitli ihtisas komisyonlarının teşkil edilmesine karar vermek,

e) Anayasa ve Siyasi Partiler Kanunu ile sair ilgili mevzuat hükümleri uyarınca lüzum görülen yerlerde parti teşkilâtları kurmak, kurmaya yetki vermek ve feshetmek, işten el çektirmek, teşkilâtı bir bütün hâlinde geliştirmek ve yaygınlaştırmak,

f) Hükümet kurulması, kurulacak hükümete ortak olunması veya hükümetten çekilmeye karar vermek,

g) Hazırlanan Parti faaliyet raporu ile kesin hesabı onaylayarak büyük kongreye sunmak,

h) Milletvekili genel veya ara seçimleri ile mahalli seçimlere katılıp katılmamaya karar vermek; seçim işlerini düzenlemek, sevk ve idareye ilişkin kararlar almak,

i) Milletvekilliği ve belediye başkanlıkları ile il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için aday tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek,

j) Bu Tüzükte ve Siyasi Partiler Kanununda gösterilen esaslar dahilinde parti gelirlerini artırmak için gerekli tedbirleri almak ve çalışmalarda bulunmak,

k) Parti Teşkilâtı'nın mevzuat hükümleri doğrultusunda çalışmasını temin etmek ve her kademedeki Parti faaliyetlerinde etkinliğin arttırılması için, Genel Başkan tarafından atanan parti müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek,

l) Genel Merkez ile il ve ilçe teşkilâtlarına ait faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesapları süresi içinde inceleyerek onaylanmalarını ve birleştirilmelerini sağlayarak, Büyük Kongre'nin onayına sunulmasına karar vermek,

m) Parti Program ve Tüzüğü'nde gerekli değişiklikleri tespit etmek, değişiklik tasarılarının hazırlanmasını sağlamak ve bu tasarılarından uygun görülenlerin Büyük Kongre'nin onayına sunulmasına karar vermek,

n) Tüzükte öngörülen ve parti içi faaliyetleri düzenleyen yönetmelik tasarılarını karara bağlamak,

o) Zorunlu sebepler dolayısıyla büyük kongrenin toplanamadığı hâllerde, partinin hukuki varlığına son verilmesi ve tüzük ve programının değiştirilmesi dışındaki bütün kararları almak,

ö) Siyasi partiler ve seçim kanunları ile ilgili diğer kanunların ve Parti Tüzüğü'nün verdiği bütün görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

MADDE 74- Yüksek Disiplin Kurulu, Büyük Kongre tarafından seçilen 7 asıl ve 4 yedek üyeden meydana gelir. Yüksek Disiplin Kurulu; Genel Başkan, Merkez Yürütme Kurulu üyeleri, Merkez Karar Yönetim Kurulu üyeleri, Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, Parti Meclisi üyeleri, il başkanları, büyükşehir ve il belediye başkanları ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama, denetim ve diğer faaliyetleri dışındaki beyan, tavır ve davranışları bakımından partili

milletvekilleri ve milletvekili olmayan partili bakanlar için birinci derece karar merciidir.

MERKEZ DİSİPLİN KURULU

MADDE 75- Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kongre ardından ilk Parti Meclisi toplantısında, Merkez Yürütme Kurulu üyeleri hariç Parti Meclisi üyeleri arasından belirlenir. 7 asıl ve 4 yedek üyeden meydana gelir. Merkez Disiplin Kurulu; İl Yönetim Kurulu üyeleri, İlçe Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, Belde başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, ilçe ve belde belediye başkanları, büyükşehir, il, ilçe, belde belediye meclis üyeleri, Gençlik Kolları Genel Merkez, Merkez Karar Yönetim Kurulu üyeleri, Gençlik Kolları İl ve ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyeleri, Kadın Kolları Genel Merkez; Merkez Karar Yönetim Kurulu üyeleri, Kadın Kolları il ve ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyeleri için birinci derece karar merciidir.

MERKEZ DİSİPLİN KURULU ÜYELERİNİN SEÇİMİ

MADDE 76- Merkez Disiplin Kurulu Büyük Kongre sonrasında ilk yapılacak Parti Meclisi toplantısında gizli oylama ve açık tasnifle seçilir. Parti Meclisinde seçim divanı kurulur. Parti Meclisinin en yaşlı üyesi, en genç üyesi ve genel başkan başkanışmanı divanı kurar ve yönetir. En fazla oy alan 7 asıl ve 4 yedek olmak üzere toplam 11 kişi oy sıralamasına göre seçilir. Merkez Disiplin Kurulu üyeliği için adaylık başvurusu yapılmaz. Parti Meclisi üyeleri; Parti Meclisi üyelerinden Merkez Disiplin Kurulu üyesi olmasını istediği A5 boş beyaz kağıtlara 11 isim yazar. Seçim sonucu, Parti Meclisi toplantısından sonraki ilk iş günü açıklanır.

PARTİ MECLİSİ

MADDE 77- Parti Meclisinin üyeleri; Genel Başkan, Merkez Yürütme Kurulu, Genel Sekreter Yardımcıları, Merkez Karar Yönetim Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu, Gençlik Kolları ve Kadın Kolları genel merkez karar yönetim kurulları, İl başkanlarıdır. Parti meclisinde, Merkez Disiplin Kurulu seçimi haricinde hiçbir karar alınmaz, karar mekanizması değildir. Parti Meclisine genel başkan başkanlık eder, genel başkanın olmadığına ise genel başkan vekili başkanlık eder. Parti Meclisi, Merkez Karar Yönetim Kurulunun belirlediği yer, tarih, saatte yapılır. Parti Meclisi en erken 1 ayda bir, en geç 4 ayda bir toplanır. Parti Meclisinde, ülke ve parti gündemi, programlar, hedefler konuşulur. Parti Meclisi toplantısı basına açık ve kapalı şekilde yapılır. Parti Meclisi toplantılarından sonra genel sekreter manifesto yayınlar.

YEDİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

MADDE 78- Siyasi Partiler Kanunu'nda belirlenen Milletvekili sayısına ulaşıldığında TBMM Parti Grubu kurulur. Grubun kurulduğu Genel Başkanlık tarafından TBMM Başkanlığı'na bir yazı ile bildirilir.

Grubun kurulduğunun bildirildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, grubu oluşturan milletvekilleri tarafından "Grup İç Yönetmeliği" hazırlanarak milletvekillerinin onayına sunulur. İç Yönetmeliğin milletvekillerinin salt çoğunluğu tarafından kabul edilmesi zorunludur. Bu şekilde hazırlanan İç Yönetmelik, TBMM Başkanlığı'na gönderilir.

Parti Genel Başkanı milletvekili ise Parti Grubu, Parti Grubu Yönetim Kurulu'nun başkanıdır. Genel Başkan milletvekili değilse, Parti Grubu kendi arasından Grup Başkanı'nı seçer. İlk iki turda salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, 3. turda en çok oy alan aday seçilmiş olur.

TBMM Parti Grubu tarafından her yasama yılı başında partinin TBMM'deki üye sayısı dikkate alınarak belirlenen sayıda Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu üyeleri seçilir.

Seçim usul ve esasları ile seçileceklerin sayısı İç Yönetmelik'te belirtilir.

Genel Başkan dışındaki Merkez Karar Yönetim Kurulu Üyeleri TBMM Parti Yönetim Kurulu'nda görev alamazlar.

TBMM Parti Grubu'nda seçimlere ait oylamalar ile milletvekillerini bağlayıcı konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır.

Bakanlar Kurulu'na veya bir Bakan'a TBMM'de veya grupta güven veya güvensizlik oyu verilmesi konusunda karar alma yetkisi, Parti Grubu'na aittir. Bu yetki başka bir organa veya mercie bırakılamaz.

GRUP ÜYELERİNİN GÖREVLERİ:

Madde 79- Partinin TBMM Grubu Üyeleri:

a) TBMM çalışmalarında partinin programına, temel ilkelerine, alınan grup kararlarına uymak ve bunları desteklemek zorundadırlar. Grup tarafından karara bağlanmamış olan durumlarda Meclis'teki oy ve konuşmalarında serbesttirler.

b) Haklı mazeretleri olmadıkça TBMM Genel Kurulu ve Komisyonları ile Parti Grubu'nun çalışmalarına katılmak zorundadırlar.

c) TBMM Parti Grubu'nun teşekkülü, çalışma usul ve esasları, seçim usulleri ve Tüzük'te belirtilmeyen hususlar için "Grup İç Yönetmeliği" düzenlenir.

TBMM GRUP DİSİPLİN KURULU:

Madde 80- TBMM Grup Disiplin Kurulu, grubu oluşturan milletvekilleri arasından, her yasama yılında partinin TBMM'deki üye sayısı dikkate alınarak Grup İç Yönetmeliği'nde belirtilen sayıda üyeden oluşur. Bu kurul kendi üyeleri arasından bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı bir de Sekreter seçer. Grup Disiplin Kurulu üye tam sayısının en az üçte ikisi çoğunluğu ile toplanır, toplananların salt çoğunluğu ile karar verir.

Diğer disiplin kurullarının görev ve yetki alanına giren disiplin cezalarını partili milletvekillerine tatbiki Grup Disiplin Kurulu yetkilidir. Ancak partiden, geçici veya kesin çıkarma cezaları Müşterek Disiplin Kurulu tarafından verilir. Grup Disiplin Kurulu'nun çalışma usulleri, kovuşturulması gerekli fiiller, disiplin cezaları ve itiraz şekilleri "Disiplin İşleri Yönetmeliği'nde" belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜMÜ

DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI:

Madde 81- Disiplin cezaları uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici veya kesin olarak çıkarma cezalarıdır.

UYARMA:

Yazılı olarak dikkat çekme olup, aşağıdaki suçların varlığı halinde verilir.

- Parti içi birlik ve beraberliği zedeleyici tutum ve davranışlara yönelmek.
- Parti yetkili organlarınca verilecek görevleri haklı ve geçerli bir mazereti olmaksızın yerine getirmemek.
- Parti içi yazışmalarda kademe sırasına uymamak.

KINAMA:

Yazılı olarak üyenin ayıplanmasıdır. Aşağıdaki hallerin varlığında uygulanır.

- Partili üyeler arasında şahsiyetle uğraşmayı alışkanlık haline getirmek, partili üyeleri küçük düşürücü davranışlarda bulunmak.
- Parti organlarında yetkili kurullarca alınan kararlara, yasaklara, karşı tavır almak, tavır koymak.
- Kanunlara, ahlakî değerlere, mahalli örf ve adetlere geleneklere uygun düşmeyen davranışlarda bulunmak.
- Aldığı görevleri yerine getirmemek.

- Uyarma cezasını almış olmasına rağmen aynı fiili tekrarlamak.

GEÇİCİ ÇIKARMA CEZASI:

Belirli bir süre için üyenin parti ile ilişkisinin kesilmesidir. Bu süre sonunda başkaca bir karara gerek kalmaksızın kendiliğinden ortadan kalkar. Hakkında geçici çıkarma cezası verilen parti üyesi, faaliyetine katılmayacağı parti organlarına hiç bir teklif yapamaz, kendisine hiç bir görev verilmez. Ancak bu cezayı almış olmak, üyenin parti Tüzüğü'ne, Programı'na, partinin diğer mevzuatına ve organlarının bağlayıcı kararlarına uyması mecburiyetini ortadan kaldırmaz. Hakkında TBMM Parti Grubu'ndan geçici çıkarma cezası verilen üye bu süre içerisinde gruptaki çalışmalara katılamaz.

Geçici Çıkarma Cezası şu hallerde verilir:

- Partide alınmış olan gizli kararların her ne suretle olursa olsun açıklamak.
- Parti nüfuzunu kötü amaçlar için veya şahsi çıkar temini yolunda kullanmak.
- Partide almış bulunduğu görevi kötüye kullanarak veya yerine getirmemek suretiyle partiyi zarara sokmak veya güç durumda bırakmak.
- Kanunî sorumluluklar saklı kalmak ve ödeme mükellefiyeti mahfuz bulunmak kaydıyla, hizmetin devamı süresince görevinin gereği olarak teslim aldığı evrak, eşya ve malzemeyi kaybetmek, görevi sona erdiği halde teslim etmekten kaçınmak.
- Kınama cezası aldığı fiili tekrarlamak.

KESİN ÇIKARMA CEZASI:

Üyenin partiyle ilişkisinin kesilmesidir. Bu cezayı alan üyenin kaydı parti kayıtlarından silinir. Partiye mensup milletvekilinin, partinin TBMM Grubu Üyeliği'nden kesin olarak çıkarılması partiden de çıkarılmayı, partiden kesin olarak çıkarılması TBMM Parti Grubu Üyeliği'nden de kesin olarak çıkarılmasını gerektirir.

Kesin Çıkarma Cezası'nı gerektiren haller şunlardır:

- Siyasi Partiler Kanunu'nun 101. Maddesi uyarınca istekte bulunulmuş olunması.
- Seçimlerde parti karar ve politikaları aleyhine çalışmalarda bulunmak, parti adayları aleyhine gizli ya da açık çalışmalar yapmak.
- Parti resmi kayıtlarında tahrifat yapmak, ortadan kaldırmak. Oy pusulalarında tahrifat yapmak, seçimlere hile karıştırmak.
- Geçici Çıkarma Cezası'nı gerektiren fiilleri tekrarlamak.

DİŞİPLİN KURULLARI'NA SEVK YETKİSİ

Madde 82- İl çevresinde kayıtlı disiplin kovuşturması yönünden Yüksek Disiplin Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu'nun yetki ve görevine girmeyen üyeler ile İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu Üyeleri, Belde Teşkilatı Yöneticileri, ilçe ve beldelerine bağlı yan kuruluşlar yöneticileri, ilçe ve bağlı Belediye Başkanları ve Belediye Meclis Üyeleri hakkında disiplin cezası isteme yetkisi İl Yönetim Kurulu'na;

Genel Başkan, Merkez Karar Yönetim Kurulu Üyeleri, Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri ile Kurucular Kurulu Üyeleri hakkında disiplin cezası isteme yetkisi Merkez Disiplin Kurulu'na,

Milletvekilleri için grup teşkil edilmesi halinde TBMM Grubu Yönetim Kurulu'na, Grup olmadığı takdirde Merkez Karar Yönetim Kurulu'na yukarıda sayılanların dışındakiler için ise disiplin cezası isteme yetkisi Başkanlık Divanı'na aittir. Parti teşkilatında ve yan kuruluşlarında ayrı ayrı görevi bulunanların durumu ise parti teşkilatındaki görevi/statüsü dikkate alınarak değerlendirilir.

Disiplin Kurulu'na sevk kararı sevke yetkili kurulun üye sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Yetkili kurul sevke karar vermeden önce ilgiliyi dinler, gerekli gördüğü inceleme ve araştırmayı yapar. İhbar ve şikâyet eden yetkili kurulun üyesi ise, konu ile ilgili toplantılara katılamaz, inceleme ve araştırma görevi verilemez.

İlçe Yönetim Kurulu re'sen veya ihbar veya şikâyet üzerine haklarında disiplin kovuşturması istenen kimselerin durumunu belirten gerekçeli bir kararla varsa ilçe Disiplin Kuruluna sevk eder. İlçe Disiplin Kurulu yoksa yetkili Disiplin Kurulu'na sevk edilmek üzere İl Yönetim Kurulu'na başvurur.

Partiden geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren suçlamalarda Disiplin Kurulu'na sevki kararlaştırılan üye hakkında, sevke yetkili organca, araştırmayı yürüten müfettişin teklifi üzerine ya da re'sen, tedbir niteliğinde olmak üzere ilgili disiplin kovuşturması sonuçlanıncaya kadar görevden uzaklaştırma kararı verilebilir.

YÜKSEK VE MERKEZ DİSİPLİN KURULLARININ ÇALIŞMASI

Madde 83- Disiplin Kurulları üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Ancak Siyasi Partiler Kanunu'nun 101. Madde (d-1) bendinde gösterilen haller dışında, partiden kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısının çoğunluğunu kararı gereklidir.

Yüksek ve Merkez Disiplin Kurulu'na sevk edilen üyenin sözlü ve yazılı savunma hakkı kısıtlanamaz. Savunma için süre, tebliğinden itibaren onbeş (15) gündür. Bu süre işin önem ve aciliyetine göre yedi günden az olmamak üzere daha aza indirilebilir. Süresi içinde savunma yapmayan ilgili savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Disiplin Kurulları'nca üyeler hakkında verilen kararlar gerekçeleri ile birlikte en geç otuz (30) gün içinde ilgiliye tebliğ olunur.

Disiplin Kurulu kararları kesinleştiği tarihte yürürlüğe girer. Ancak suçun öğrenilmesinden itibaren bir yıl, olayın vukuundan itibaren ise iki yıl içinde kovuşturma açılmazsa, o suçtan dolayı kovuşturma açılmaz.

DİSİPLİN CEZALARINA İTİRAZ

Madde 84- Disiplin cezalarına karşı ilgililerin itiraz hakkı vardır. Hakkında disiplin cezası terettüp olunan ilgili, kararın kendisine tebliğinden itibaren 15 gün içinde bir üst kademe Disiplin Kurulu nezdinde itirazda bulunabilir. İtiraz dilekçeleri bir üst kademe Yönetim Kurulu'na verilir. Bir üst Disiplin Kurulu'nun vereceği kararlar Siyasi Partiler Kanunu'nun 57. Maddesi saklı olmak üzere kesindir.

GEÇİCİ VEYA SÜREKLİ ÇIKARMALARDA İTİRAZ

Madde 85- Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı Disiplin Kurulu'na sevk eden organ veya mercii veya Disiplin Kurulu'nun görev ve yetkisizliği, veya alınan kararların Kanuna, Parti Tüzüğü'ne ve İç Yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı otuz (30) gün içinde nihai kararı veren merciiin bulunduğu yer, Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edebilir.

DİSİPLİN CEZALARININ AF YETKİSİ

Madde 86- Merkez Disiplin Kurulu'nun verdiği kararlar Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca, Yüksek Disiplin Kurulu'nun verdiği uyarma, kınama cezaları Başkanlık Divanı'nca, geçici çıkarma cezaları Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca affedilebilir. Kesin çıkarma cezasını af yetkisi Büyük Kurultay'ındır. Ancak teklifin Büyük Kurultay delegelerinin onda biri tarafından yapılmış olması gerekir. Disiplin Kurulları çalışma esasları, Disiplin Suç ve Cezaları hakkında diğer hususlar "Disiplin İşleri Yönetmeliği"nde düzenlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

**SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ
TESPİTİ**

SEÇİME KATILMA

Madde 87- Partinin kanunlara göre girmeye hakkı bulunduğu seçimlere kısmen ya da tamamen katılmaya ya da katılmamaya karar verme yetkisi Merkez Karar Yönetim Kurulu'nundur.

ADAY TESPİTİ

Madde 88- Partiye üye olsun ya da olmasın, milletvekili aday tespit işlemlerine durumları Anayasa ve ilgili kanunlara uygun bulunanlar katılabilirler. Ancak kabul etme veya etmeme yetkisi Merkez Karar Yönetim Kurulu'nundur.

Milletvekilliği genel ya da ara seçimlerde aday adaylıkları Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca uygun bulunanlar arasından milletvekili adaylarının ve sıralarının tespiti;

a) Önseçim

b) Teşkilat Yoklaması

c) Merkez Yoklaması

usul ve esaslarından birisi veya hepsi ile yapılabilir.

ÖNSEÇİM:

Siyasi Partiler Kanunu'nda belirtilen usul ve esaslarla Merkez Karar Yönetim Kurulu'nun belirlediği yerlerde aday tespiti önseçimle yapılır. Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi önseçim için de esas alınır. Adayların eşit oy alması halinde hangisinin üst sırada yer alacağı tespiti Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca yapılır.

TEŞKİLAT YOKLAMASI:

Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca karar verilen yerlerde aday tespiti teşkilat yoklaması usulü ile yapılır.

Teşkilat yoklaması; İl Başkanı, İl Yönetim Kurulu Asıl ve Yedek Üyeleri, o il çevresindeki İlçe Başkanları, İlçe Yönetim Kurulu Asıl ve Yedek Üyeleri, partili il, ilçe ve belde Belediye Başkanları, yan kuruluş başkanları, İl Genel Meclisi Üyeleri, Belediye Meclis Üyeleri ve Büyük Kongre Delegelerinden oluşan bir Seçmenler Kurulu tarafından gizli oy açık tasnifle yapılır. Teşkilat yoklaması ilgili Seçim Kurulu'nun gözetimi ve denetimi altında yapılır.

MERKEZ YOKLAMASI:

Merkez Karar Yönetim Kurulu gerekli gördüğü hallerde Siyasi Partiler Kanunu'nda belirtilen usul ve esaslarla belirlediği yerlerde Merkez Yoklaması yoluyla aday tespitinde bulunabilir.

ADAY ADAYLIğI, MERKEZ ADAYLIğI VE GÖREVDEN İSTİFA:

Madde 89- Merkez adayları Siyasi Partiler Kanunu'nun 37. Maddesi 2. Fıkrası'na göre merkez yoklamasıyla belirlenmiş olan adaylardır. Parti ön seçim ya da teşkilat yoklaması yaptığı seçim çevrelerinde de, toplamı TBMM üye tam sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresi ve sırasını bütün yurttan aynı günde yapılacak aday tespitinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kurulu'na bildirmek şartıyla merkez adayı gösterebilir.

Milletvekili Genel ya da Ara Seçimi için olsun, 2839 sayılı Kanun'un 18. Maddesi'nde sayılan partililer, ön seçim veya merkez yoklamasına katılabilmek için aynı maddenin süre şartına da uyarak görevlerinden ayrılma isteğinde bulunurlar. Ayrılma istekleri aynı Kanun'un 19. Maddesi kıyasen uygulanarak neticelendirilir. Şu kadar ki; istek her halükârda kabul edilir ve dilekçenin alındığına dair yazı, ilgiliye aynı anda verilir.

Mahalli teşkilatın yan kuruluşlar mensuplarıysa, partideki diğer sıfat ve görevleri farklı şartlar öngörmüyorsa, sadece ön seçim veya teşkilat yoklaması gibi hâkim nezaretindeki aday tespitlerinde yukarıdaki fıkra uyarınca görevlerinden ayrılırlar.

MAHALLİ İDARELER SEÇİMLERİNDE ADAY TESPİTİ:

Madde 90- Mahalli İdare Seçimleri'nde aday tespiti Madde 88'te belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda gerçekleştirilir. Şu kadar ki; mahalli teşkilatın Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerinin görev yaptıkları yerden, ön seçim veya teşkilat yoklamasıyla hâkim nezaretinde aday tespiti yapılacak bir seçimde aday adayı olmaları dışındaki diğer hiçbir halde 61. Maddedeki istifa şartı aranmaz. Merkez yoklaması yoluyla adaylığı kesinleşenler de aynı yerde görev yapıyor olsalar dahi mahalli teşkilattaki görevlerini sürdürebilirler. Ta ki seçimi kazanır, bir mahalli idare organına seçilirler ise o vakit, seçildikleri organla ilgili yürürlükteki kanunların gereği yapılır. Mahalli teşkilata bağlı yan kuruluşlar da bağlı bulunduğu teşkilatla aynı hükümlere tabidir.

YÖNETMELİK

Madde 91- Seçimlerde parti adaylarının nasıl tespit edileceği, usul ve esasları ile diğer bütün ayrıntılar "Seçim Usul ve Esasları Yönetmeliği"nde gösterilir.

ONUNCU BÖLÜM

PARTİ VE HÜKÜMET İŞLERİ

HÜKÜMET KURMA VE KOALİSYONLARA KATILMA

MADDE 92- Hükümet kurulmasına, koalisyonlara katılmaya ve kurulmuş hükümetlerden veya ortak olunan koalisyonlardan ayrılmaya karar verme yetkisi Merkez Yönetim Kuruluna aittir. Kurul bu yetkisini, Genel Başkana devredebilir.

Merkez Karar Yönetim Kurulunun, hükümet kurma ve kurulmuş hükümetlerden veya koalisyonlardan ayrılmayı görüşmek üzere yapacağı toplantılara Parti Grubu Yönetim Kurulu üyeleri de katılır ve oy kullanır. Hükümetten ve koalisyondan ayrılma kararı alındıktan sonra, en geç üç gün içinde partili bakanlar istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

HÜKÜMETTE GÖREV ALACAK MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

MADDE 93- Hükümette görev alacak Merkez Yönetim Kurulu üye sayısı, Bakanlar Kurulu üye sayısının yarısını geçemez.

BAKANLARIN TESPİTİ

MADDE 94- Kurulacak hükümet veya ortak olunacak koalisyonda görev alacak bakanlar Anayasanın 109'uncu maddesi çerçevesinde belirlenir. Parti grubunda ve Parti organlarında bu konuda karar alınamaz.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

MALİ HÜKÜMLER

PARTİNİN GELİR KAYNAKLARI

Madde 95- Partinin gelir kaynakları şunlardır:

- Parti üyelerinden alınacak giriş ve üyelik aidatı:

Partiye üye olan şahıstan ilk girişte bir defaya mahsus olmak üzere en az on (10) TL giriş aidatı alınır.

Üyeliği devam eden şahıslarından ise yıllık olarak; en az altmış (60) TL, en çok **onikibin (12000)TL** (Bu rakamlar her yıl MKYK kararı ile TÜFE oranında arttırılabilir) TL üyelik aidatı alınır.

- Milletvekilliği Aidatı:

Milletvekilliklerinden alınacak muntazam aidatlar olup, ne kadar ve hangi usullerle anılacağı her yasama yılı için TBMM Parti Grubu'nca belirlenir. TBMM Parti Grubu teşkil olunmamışsa Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca belirlenir.

- Aday adaylarından alınacak aidatlar:

Milletvekilliği, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclis Üyeliği ve İl Genel Meclisi Üyeliği aday adaylarından alınacak aidatlar olup, Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca belirlenir.

- Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satışından elde edilecek gelirler.
- Parti yayınlarının satış bedellerinden elde edilecek gelirler.
- Üye kimlik kartlarının ve parti defter makbuz ve kâğıtlarından elde edilecek gelirler.
- Parti tarafından tertip edilen sosyal faaliyetlerden sağlanacak gelirler.
- Parti mal varlığından elde edilecek gelirler.
- Bağışlar.
- Devletçe partiye yapılan yardımlar.

GELİRLERİN SAĞLANMASINDA USUL

Madde 96- Partinin gelirleri, parti tüzel kişiliği adına gelir kaydedilir.

Partinin Genel Merkez ve Teşkilat kademelerinin gelirleri Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Bastırılan ve parti teşkilat kademelerine gönderilen gelir makbuzlarının seri ve sıra numaralarına ait kayıt Genel Merkez'de tutulur. Parti teşkilat kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla Merkez Karar Yönetim Kurulu'na karşı mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası makbuzun dip koçanlarında yer alır.

Makbuzların dip koçanlarının saklanma süresi Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye tebliğinden itibaren beş yıldır.

PARTİNİN GİDERLERİ VE GİDERLERİN YAPILMASINDA USUL

Madde 97- Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Giderler, sözleşmeler ve girişecekleri yükümlülükler; Genel Merkez'de parti tüzel kişiliği adına, illerde İl Yönetim Kurulu adına ve ilçelerde İlçe Yönetim Kurulu adına yetkili kılınan kişi veya kurulca yapılır.

Bütün harcamaların yetkili organ ya da merciin kararına dayanması şarttır. Ancak Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. Maddesi'nde belirtilen limite kadarki harcamalardan bütçede öngörülmüş olanlarla genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına makbuz veya fatura ile belgelendirilmesine gerek yoktur.

Giderlere ait belgeler saklama süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreler saklı kalmak kaydı ile, kesin hesabın Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.

İlçe teşkilatı bağlı bulunduğu üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında azami dört ay, İl Teşkilatı ise azami altı ay içinde hesap vermekle yükümlüdür.

Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca önceden yazılı yetki verilmediği veya sonradan bir kararla onaylamayan parti teşkilat kademelerinin yaptıkları işlem, sözleşme ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği sorumlu tutulamaz. Bu halde sorumluluk sözleşmeyi yapan veya yükümlülük altına giren kişi ya da kişilere ait olur.

BÜTÇE VE KESİN HESAP

Madde 98- Bütçe ve kesin hesapların düzenlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

İlçe Teşkilatları ilgili takvim yılından önceki Eylül ayı sonuna kadar ayrı ayrı gelir ve gider tahminlerini gösteren yıllık bütçelerini hazırlayarak İl Teşkilatları'na gönderirler. İl Teşkilatları bağlı ilçeleri de kapsam üzere ayrı ayrı gelir ve gider tahminlerini gösteren yıllık bütçelerini hazırlayarak ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkez'e gönderirler. Bu bütçeler ile aynı sürede hazırlanacak Genel Merkez bütçesi en geç

ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca incelenerek karara bağlanır.

İlçe teşkilatları her bütçe yılını izleyen Mart ayı sonuna kadar bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesaplarını hazırlayarak İl Teşkilatı'na gönderirler. İl Teşkilatları bağlı ilçeleri de kapsayan kesin hesapları her bütçe yılını takip eden Nisan ayı sonuna kadar Genel Merkez'e gönderirler. Bu kesin hesaplar ile aynı süre içinde hazırlanan Genel Merkez kesin hesapları Mayıs ayı sonuna kadar Merkez Karar Yönetim Kurulu'nca incelenerek karara bağlanır. Karara bağlanan kesin hesap sonuçları Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne ve bilgi için Cumhuriyet Başsavcılığı'na verilir. Yan kuruluşların tüzüğü'nün 'Mali Hükümler' bahsindeki işlem ve yükümlülükleri de bağlı buldukları parti teşkilatı tarafından yürütülür. Genel Merkez, İl veya İlçe Teşkilatı kendine bağlı yan kuruluşların gelirini, giderini, bütçe ve kesin hesabını kendi adına, kendi hesap ve işlemlerinin içinde tutar ve yürütür.

İl ve İlçe teşkilatlarında parti hesapları işletme hesabına göre, Genel Merkez Parti hesapları ise bilânço esasına göre düzenlenir.

Mali işlemlerle ilgili diğer hususlar "Bütçe-Kesin Hesap ve Muhasebe İç Yönetmeliği" ile düzenlenir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

KAYITLAR VE DEFTERLER

KAYIT VE DEFTERLER

MADDE 99- Parti Genel Merkezi ile il ve ilçe teşkilâtlarında aşağıdaki defterler tutulur.

1. Üye kayıt defteri,
2. Karar defteri,
3. Kongre karar defteri,
4. Gelen ve giden evrak defteri,
5. Gelir ve gider defteri,
6. Demirbaş defteri,

Defterlerin kaç sayfadan ibaret olduğu ve bütün sayfaları ayrı ayrı olmak üzere, teşkilâtın bulunduğu yerdeki ilgili seçim kurulu başkanlığınca mühürlenerek tasdik edilir.

1. Üye Kayıt Defteri: Mahalle ve köy esasına göre partili üyelerin kaydedildiği defterdir.
2. Karar Defteri: İlgili teşkilât kademesi yönetim kurulunun almış oldukları kararların tarih ve sayı numarasına göre müteselsil olarak kaydedildiği defterdir. Kararlar, oylamaya katılan üyeler tarafından imzalanır. Alınan karara muhalif olan üyeler, muhalefet şerhlerini gerekçeleri ile birlikte yazarak karar defterini imzalarlar.
3. Kongre Karar Defteri: Kongrece alınan kararlar ile kongre tutanaklarının özetlenerek yazıldığı defterdir. Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.
4. Gelen ve Giden Evrak Defteri: Teşkilât kademelerine ait bütün yazışmaların tarih ve sayı numarası ile kaydedildiği defterdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri aynı düzenle bu amaçla oluşturulan arşivde saklanır.
5. Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirlerin ne şekilde elde edildiği ve harcandığını, evrak tarih ve sayısı ile belgeleri belirtilerek birlikte gösterildiği defterdir.
6. Demirbaş Defteri: Partiye alınan ve sarf malzemesi niteliğinde olmayan dayanıklı malların kaydedildiği defterdir. Partiye emanet olarak kullanılmak üzere verilen eşyalar bu deftere ayrıca kaydedilir ve iade edildiği takdirde listeden kaydı düşülür. Partiye ait demirbaşların eskime ve yıpranma nedeniyle kullanılmaz hâle gelmesi durumunda, ilgili yönetim kurulu tarafından düzenlenecek bir rapor ile kayıttan düşürülmeleri sağlanır. Yukarıda sözü edilen defterlerin dışında, parti organlarınca fayda ve lüzum görülen başkaca defterler de tutulabilir. Söz konusu defterlere ait bilgiler ayrıca elektronik ortamda da tutulur.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

TÜZÜK VE PROGRAM DEĞİŞİKLİĞİ

Madde 100- Parti Tüzük ve Programı'nda değişiklik yapma yetkisi Büyük Kongrenindir. Değişiklik, Genel Başkan, Merkez Karar Yönetim Kurulu üyeleri veya Büyük Kongre delegelerinin yirmide birinin yazılı teklifiyle ve Büyük Kongre'nin salt çoğunluk kararı ile yapılır.

YÖNETMELİKLER

Madde 101- Bu Tüzük'le çıkarılması öngörülen yönetmelikler Başkanlık Divanı'nca hazırlanıp Merkez Karar Yönetim Kurulu'nun tasdiki ile yürürlüğe girer. Disiplin Yönetmeliği'nin hazırlanmasında Merkez Disiplin Kurulu'nun görüşü alınır. Tüzük gereğince hazırlanması gereken Yönetmelikler partinin tüzel kişilik kazanmasından itibaren en geç üç ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konur.

TBMM Parti Grubu Yönetmeliği, TBMM Parti Grubu Yönetim Kurulu'nca hazırlanıp, Grup Genel Kurulu'nun tasdiki ile yürürlüğe girer.

Bu tüzükte belirlenen Yönetmeliklerden ayrı olarak parti çalışmalarının gerekli kıldığı yeni Yönetmelikler, Başkanlık Divanı'nca hazırlanıp Merkez Karar Yönetim Kurulu'nun kararı ile yürürlüğe girer.

KANUNİ BİLDİRİMLER

Madde 102- Parti organlarına bu Tüzük gereği seçilenlerden Siyasi Partiler Kanunu'na göre resmi mercilere bildirilmesi gerekenler, göreve geldikleri tarihten itibaren kanunî süreleri içinde ilgili resmi mercilere bildirilirler. Bildirim görevi, Büyük Kurultay'da seçilenler için Büyük Kurultay Divanı'nca, İl ve İlçe Kurultayları'nda seçilenler için yeni seçilen İl ve İlçe Yönetimlerinde, parti teşkilatı ya da yan kuruluşlarındaki herhangi bir göreve atama ile getirilenlerin bildirimleri de atanmış olan/atanılan kurulca yerine getirilir.

TÜZÜKTE BULUNMAYAN HALLER

Madde 103- Parti Tüzüğü'nde bulunmayan hallerde Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu, TBMM İç Tüzüğü ve Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre hareket edilir.

PARTİNİN KAPANMASI

Madde 104- Partinin kapanmasına karar verme yetkisi Siyasi Partiler Kanunu'nun 109. Ve 110. Maddeleri'ndeki esaslar dahilinde, Büyük Kongre'ye aittir.

Partinin başka bir parti ile birleşmesine Büyük Kongre tarafından karar verilir.

YÜRÜRLÜK

Madde 73: Bu Tüzük, partinin tüzel kişilik kazanmasından itibaren yürürlüğe girer.

Geçici Madde 1- Büyük Kongre ilk toplantısını yapıncaya kadar Tüzük'ten ve ilgili kanunlardan doğan bütün yetkiler Kurucular Kurulu tarafından kullanılır.

Kurucular, partinin hükmi şahsiyet kazanmasından itibaren 15 gün içinde toplanarak ilk Büyük Kongre toplantısına kadar görev yapacak olan Genel Başkan, Başkanlık Divanı, Merkez Karar Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu'nu oluşturur.

Üye sayıları Tüzüğün ilgili maddelerinde belirtilen bu organları oluşturmaya kurucu üyelerin sayılarının kifayet etmemesi durumunda mevcut kurucu üyelerle sadece Genel Başkan ve Başkanlık Divanı belirlenir.

Geçici Madde 2- Henüz seçime iştirak edemeden Kurultayların yapılması mecburiyetinin ortaya çıkması halinde delegeler ile Kurultayları için 600'ü ilçe Kongreleri için 400'ü geçmeyecek şekilde üye sayılarına göre belirlenir.

Bu Tüzük, ekinde imzaları bulunan kurucular tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir.